

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้
อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

Tourists' Satisfaction with Agro-tourism in the Orchid Farm, Rimtai Sub-district,
Mae Rim District, Chiang Mai Province

โดย

นางสาวเจนต์ธิดา โทลา

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสำเร็จแห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2550

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

.....
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
.....

ปริญญา

.....
ส่งเสริมการเกษตร

สาขา

.....
ส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

ภาควิชา

เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ด่าบดริมใต้
อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

Tourists' Satisfaction with Agro-tourism in the Orchid Farm, Rimtai Sub-district,
Mae Rim District, Chiang Mai Province

นามผู้วิจัย นางสาวเจนต์ธิดา โทลา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพัตรา ศรีสุวรรณ, กศ.ค.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....
(รองศาสตราจารย์ชัชวี นฤทุม, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

.....
(รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ค.ค.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ. 2556

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา ศรีสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ชัชวีร์ นฤทุม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเดิม ฉ่ำใจ ประธานการสอบ ศาสตราจารย์ ดร.เกศินี ปายะนันท์ ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลพ ภาณุदानนท์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ นิยมางกุล ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านกรุณาตรวจแบบสัมภาษณ์ และให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย อันได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สารัฐ รัตนะ ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คุณชมมาพร คงควร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 5 กรมส่งเสริมการเกษตร และ คุณวัชรวิทย์ สัจจรมณ์ ผู้จัดการฟาร์มกล้วยไม้ไบออริคัล-แบตเตอรี่ฟลาย

ขอขอบพระคุณ คุณวัชรวิทย์ สัจจรมณ์ ผู้จัดการฟาร์มกล้วยไม้ไบออริคัล-แบตเตอรี่ฟลาย ที่ให้ความอนุเคราะห์ใช้สถานที่เพื่อใช้ในการทำวิจัย รวมทั้งเพื่อนๆและพี่ๆพนักงานทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือในทุกๆด้าน ตลอดจนนักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเรืออากาศตรีสมเจนต์ โทลา ผู้เป็นบิดา นางเกษร โทลา ผู้เป็นมารดา ที่ให้โอกาสและเห็นความสำคัญของการศึกษา อีกทั้งยังให้การสนับสนุนและคอยเป็นกำลังใจให้แก่ข้าพเจ้ามาโดยตลอด ขอขอบคุณ คุณปิยสุดา โทลา ผู้เป็นพี่สาว คุณวรงค์ บุญอารีย์ คุณพัชรสันต์ วัฒนสิน คุณสุปราณี พงศ์กระวี คุณไฉไล กองทอง ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล คุณค่าและความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ข้าพเจ้าขอมอบแด่บุพการี ครู-อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เจนต์ธิดา โทลา

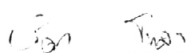
ตุลาคม 2550

เจนต์ริดา โทลา 2550: ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้
ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) สาขา
ส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพัตรา ศรีสุวรรณ, กศ.ค. 108 หน้า

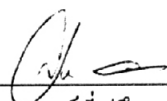
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิง
เกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ 2) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว 3)
เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว 4) ปัญหาและ
ข้อเสนอแนะ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวจำนวน 305 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และค่า F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุระหว่าง 26-40 ปี การศึกษาระดับ
ปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/ธุรกิจส่วนตัว รายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,000-20,000 บาท ภูมิลำเนาอยู่
ในภาคเหนือ ไม่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรและแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับส่วนใหญ่ได้จากบริษัทนำ
เที่ยว นอกจากนั้นยังพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ โดยรวมอยู่
ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจด้านสถานที่ ด้านบริการ ด้านบุคลากร ด้านความรู้และด้าน
กิจกรรมมาก ตามลำดับ ปัญหาส่วนใหญ่ พบว่า ไม่มีเอกสารแผ่นพับแจกและผู้บรรยายประจำจุดต่างๆมีน้อย
จึงมีข้อเสนอแนะให้มีเอกสารและแผ่นพับแจกรวมทั้งเพิ่มผู้บรรยายประจำจุดต่างๆให้มากขึ้น

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่า
นักท่องเที่ยวที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ ภูมิลำเนาและประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรแตกต่างกัน มีความ
พึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

25 / 04.ค. / 50

Janetida Thola 2007: Tourists' Satisfaction with Agro-tourism in the Orchid Farm, Rimtai Sub-district, Mae Rim District, Chiang Mai Province. Master of Science (Agricultural Extension), Major Field: Agricultural Extension, Department of Agricultural Extension and Communication. Thesis Advisor: Assistant Professor Supattra Srisuwan, Ed.D. 108 pages.

The objectives of this research were mainly to study 1) general background of the tourists who visited the Agro-tourism Orchid Farm, Rimtai Sub-district, Mae Rim District, Chiang Mai Province 2) tourists' satisfaction 3) the differences in general background of individual tourist in relation to their satisfaction and 4) problems and recommendation. The samples were 305 tourists and data were collected by means of questionnaire. Statistical methods used for data analysis included percentage, arithmetic means, standard deviation, t-test and F-test at .05 level.

The results revealed that the tourists were female more than male in between the age of 26-40 years and obtained bachelor's degree. Most of tourists were private sector employees and business owners who earned income between 10,000-20,000 baht/month and lived in the northern part. They had no agro-tourism experience and got information mostly from a tour firm. It was shown that the overall tourists' satisfaction of agro-tourism was high. The average satisfactory score was relatively high for the categories of locations, services, staff, knowledge gain and activities, respectively. For the problems, the tourists revealed that lack of the knowledge information and narrators were their problems. The suggestion was to have more brochure distribution and more narrators.

Comparison between the differences of tourists' general background and their satisfaction of agro-tourism was proved that the tourists with different gender, educational level, income, region and agro-tourism experience had significantly difference at .05 level.

Janetida Thola

Student's signature

Supattra

Thesis Advisor's signature

25 / 10 / 50

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	9
การท่องเที่ยว	16
การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	29
การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่	38
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
สมมติฐานของการวิจัย	44
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	44
กรอบแนวคิดการวิจัย	45
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	46
ประชากร	46
กลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การสร้างเครื่องมือ	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	51
ผลการวิจัย	51
ข้อวิจารณ์	80
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	86
สรุปผลการวิจัย	86
ข้อเสนอแนะ	89
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	91
ภาคผนวก	96
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	97
ภาคผนวก ข ภาพผนวก	102
ภาคผนวก ค ตารางผนวก	107

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เขตการปกครองอำเภอแม่อริม	41
2	จำนวนและร้อยละของสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่ได้มาเยี่ยม ชมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่อริม จังหวัด เชียงใหม่	53
3	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์ม กล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่	57
4	คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามเพศ	61
5	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยว เชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีเพศแตกต่างกัน	62
6	คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามอายุ	62
7	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มี ต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีอายุแตกต่างกัน	64
8	คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามระดับการศึกษา	65
9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มี ต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามอาชีพ	67
11	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีอาชีพแตกต่างกัน	69
12	คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามรายได้	70
13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีรายได้แตกต่างกัน	71
14	คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามที่อยู่ปัจจุบัน	72
15	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีที่อยู่ปัจจุบันแตกต่างกัน	73
16	คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	74
17	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรฟาร์มกล้วยไม้แตกต่างกัน	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	แสดงจำนวนและร้อยละ ปัญหาของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลirimใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่	77
19	แสดงจำนวนและร้อยละ ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลirimใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่	79
20	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลirimใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่	88
ตารางผนวกที่		
1	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ไบออร์คิค-บัตเตอร์ฟลาย ตำบลirimใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2547-พ.ศ.2549	108
2	พื้นที่เพาะปลูกกล้วยไม้ของจังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2549	108

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า	
1	ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์	10
2	อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย และแผนการตลาดการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2542	28
3	แผนที่ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-แบตเตอรี่ฟลาย	39
4	กรอบแนวคิดการวิจัย	45
ภาพผนวกที่		
1	ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-แบตเตอรี่ฟลาย	103
2	บรรยากาศภายในฟาร์มกล้วยไม้	103
3	เส้นทางเดินชมฟาร์มกล้วยไม้	104
4	ที่นั่งพักภายในฟาร์มกล้วยไม้	104
5	ป้ายบอกทาง	105
6	ป้ายให้ความรู้เรื่องผีเสื้อ	105
7	จุดจำหน่ายของที่ระลึก	106
8	เครื่องประดับที่ทำจากดอกกล้วยไม้และผีเสื้อ	106

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในปี พ.ศ. 2540-2543 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญอย่างมากในการผ่อนคลายวิกฤตเศรษฐกิจชาติ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นำรายได้เงินตราต่างประเทศจำนวนมากจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ สร้างงานสร้างอาชีพและกระจายรายได้ออกไปสู่ภูมิภาค (ปรีชา แดงโรจน์, 2544)

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้นำเงินตรามาใช้ภายในประเทศไทยเพิ่มขึ้นทุกปี จึงนับได้ว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการลงทุนอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นมาก รัฐบาลได้เน้นความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นอันมาก จึงได้ประกาศว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นนโยบายหลักที่สำคัญประการหนึ่งจึงได้พยายามจัดวางมาตรการและกระบวนการที่ถูกต้องในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อขยายอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น (นิคม จารุมณี, 2544)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นกิจกรรมหนึ่งของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ.2547-2551 (ทศพร มณีรัตน์, 2549) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่ได้ทั้งความเพลิดเพลินและความรู้ นำกลับไปประยุกต์ใช้หรือประกอบอาชีพได้ เห็น一斑นั้นคือการได้หวนกลับไปค้นหา เรียนรู้ เข้าใจ ภาควิชาภูมิศาสตร์เกษตรกรรม รากฐานของแผ่นดินไทย ที่เปี่ยมไปด้วยคุณค่าภายใต้แนวคิด ปรัชญา องค์ความรู้ ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษเกษตรกรไทย ได้สัมผัสกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาชนบท ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี รูปแบบกิจกรรม และการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่หลากหลาย ทั้งวิถีดั้งเดิมจนถึงการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ท่ามกลางทัศนียภาพธรรมชาติที่สวยงาม บริหารจัดการโดยเกษตรกรหรือชุมชน ความประทับใจที่เกิดจากการได้ชม ชิม ช้อผลิดภัณฑ์ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ก่อเกิดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์แก่ผู้มาท่องเที่ยวทั้งยังส่งผลให้เกิดรายได้แก่ชุมชน จากการจำหน่ายผลผลิต การเกษตร ผลิตภัณฑ์แปรรูป และค่าตอบแทนจากการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หลายพื้นที่ได้จัดสวน, ไร่ ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่นฟาร์มกล้วยไม้ กล้วยไม้เป็นพืชส่งออกที่สำคัญพืชหนึ่งของประเทศไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดให้กล้วยไม้เป็นหนึ่งในสี่ของพืช Product Champion เนื่องจากเป็นพืชที่ทำรายได้สูงและปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี อุตสาหกรรมกล้วยไม้ไทย เจริญก้าวหน้ามาก ในบรรดาไม้ดอกไม้ประดับทั้งหมดที่ส่งออก และสามารถส่งออกได้เป็นอันดับ 1 ของโลก ในปี 2548 อุตสาหกรรมกล้วยไม้ นำรายได้เข้าประเทศไม่ต่ำกว่า 2,600-2,800 ล้านบาท กล้วยไม้เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ เป็นไม้ตัดดอกที่น่าสนใจ เนื่องจากมีความหลากหลายด้านสี สัน กลิ่น ขนาด รูปทรง และอายุปักแจกันยาวนานกว่า เมื่อเทียบกับไม้ตัดดอกทั่วไป ทำให้การส่งออกกล้วยไม้มีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่องตามความต้องการที่ยังคงเพิ่มขึ้นในตลาดโลก นอกจากนี้ประเทศไทยมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมในการปลูกกล้วยไม้เมืองร้อน จึงส่งผลให้มีคนให้ความสนใจในการเพาะเลี้ยงกล้วยไม้เพิ่มมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกกล้วยไม้ประมาณ 14,319 ไร่ และเพิ่มขึ้นเป็น 15,000 ไร่ ในปี พ.ศ. 2545 (กรมวิชาการเกษตร, 2549)

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งในภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2547 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3,623,395 คน ทำให้จังหวัดเชียงใหม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน 45,066.89 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2546 ร้อยละ 17.70 (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2549) จังหวัดเชียงใหม่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม และยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประเพณีอันโดดเด่น เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของอาณาจักรล้านนามาก่อน และเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรท่องเที่ยวทุกประเภท จึงสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เป็นจำนวนมาก

เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ ส่งผลให้อำเภอแมริมเป็นแหล่งปลูกกล้วยไม้แหล่งใหญ่ที่สุดของจังหวัดเชียงใหม่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2550) อีกทั้งเจ้าของฟาร์มกล้วยไม้ยังเปิดพื้นที่เกษตรกรรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทำให้ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม มีชื่อเสียงในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ในปี 2547 อำเภอแมริมมีรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้และการขายกล้วยไม้ประมาณ 40 ล้านบาท (สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่, 2549)

ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลาย เป็นฟาร์มกล้วยไม้ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากฟาร์มตั้งอยู่ติดกับถนนใหญ่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก นอกจากนี้ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลาย ได้จัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านกล้วยไม้และผีเสื้อที่มีความหลากหลายกว่าฟาร์มกล้วยไม้ฟาร์มอื่นๆ ส่งผลให้ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิด-บัต

เตอร์ฟลายได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริมตลอดมา จากผลการศึกษาข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวที่ได้ไปเยี่ยมชมฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในปี พ.ศ. 2547 มีนักท่องเที่ยวประมาณ 255,500 คน และในปี พ.ศ. 2548 มีนักท่องเที่ยวประมาณ 365,000 คน จะเห็นได้ว่าฟาร์มกล้วยไม้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-บัตเตอร์ฟลาย, 2549) จึงเห็นควรทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวฟาร์มกล้วยไม้ เพราะในปัจจุบันมีฟาร์มกล้วยไม้ที่เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดขึ้นมากมาย ทำให้เกิดการแข่งขันในธุรกิจท่องเที่ยวฟาร์มกล้วยไม้เพิ่มมากขึ้น ผลการศึกษาครั้งนี้ผู้ดำเนินธุรกิจฟาร์มกล้วยไม้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมท่องเที่ยวตลอดจนการจัดการฟาร์มให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจสูงสุดและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดการพัฒนาในทิศทางที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
2. ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลลิ่มใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ต่อไปในอนาคต
2. เพื่อให้ผู้บริหารงานส่งเสริมการเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเกษตรกรผู้ทำฟาร์มกล้วยไม้และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลงานจากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของฟาร์มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ประชาชนที่สนใจและเกษตรกรผู้ทำฟาร์มกล้วยไม้ในเชิงท่องเที่ยว สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

1. พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ ฟาร์มกล้วยไม้โบออร์คิด-ปัตเตอร์ฟลาย ตำบลลิ่มใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเปิดให้บริการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทุกวันตั้งแต่เวลา 9.00น.-17.00น.
2. ประชากรที่ศึกษา คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งชายและหญิง ที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลลิ่มใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาท่องเที่ยวตั้งแต่เดือนธันวาคม 2549-กุมภาพันธ์ 2550 จำนวน 1,265 คน
3. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวจำนวน 305 คน คำนวณจากสูตร Yamane (Yamane, 1973) ที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลลิ่มใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ในช่วงเดือนธันวาคม 2549-กุมภาพันธ์ 2550 เพราะเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวที่จังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงฤดูหนาวและอากาศเย็นสบายอีกทั้งเป็นช่วงที่กล้วยไม้และไม้เมืองหนาวออกดอกสวยงามกว่าเดือนอื่นๆ

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

“ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว” หมายถึง ความรู้สึก ในทางบวกของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อ กิจกรรม สถานที่ บุคลากร บริการและความรู้ที่ได้รับ ภายหลังจากที่มาท่องเที่ยว เชียงเกษตร ฟาร์ม กล้วยไม้ไบออร์คิค-บัตเตอร์ฟลาย ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

“ฟาร์มกล้วยไม้” หมายถึง พื้นที่ปลูกกล้วยไม้ ที่เปิดให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-บัตเตอร์ฟลาย ตั้งอยู่ที่ 3/1 หมู่ 7 ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัด เชียงใหม่

“นักท่องเที่ยว” หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งชายและหญิงที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-บัตเตอร์ฟลาย ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ แบบไม่ค้างคืน ในช่วงเดือน ธันวาคม 2549-กุมภาพันธ์ 2550

“การท่องเที่ยวเชิงเกษตร” หมายถึง การเดินทางไปท่องเที่ยวในพื้นที่เกษตรกรรม ที่ได้จัด สวน ไร่ ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ในเรื่อง กล้วยไม้ โดยการศึกษาวิจัยนี้ ได้แก่ ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-บัตเตอร์ฟลาย ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ ริม จังหวัดเชียงใหม่

“สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว” หมายถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ที่อยู่ปัจจุบันและประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประชาชนชาวไทยทั้งชายและหญิง ที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-บัตเตอร์ฟลาย ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัด เชียงใหม่ ในช่วงเดือน ธันวาคม 2549-กุมภาพันธ์ 2550

“เพศ” หมายถึง ลักษณะความเป็นชายหรือความเป็นหญิงของของประชาชนชาวไทยที่มา ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-บัตเตอร์ฟลาย ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัด เชียงใหม่ ในช่วงเดือน ธันวาคม 2549-กุมภาพันธ์ 2550

“อายุ” หมายถึง จำนวนอายุเต็มปีของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ไบออร์คิค-บัตเตอร์ฟลาย ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงเดือน ธันวาคม 2549- กุมภาพันธ์ 2550

“ระดับการศึกษา” หมายถึง วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุดของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-แบตเตอรี่ฟลาย ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงเดือน ธันวาคม 2549-กุมภาพันธ์ 2550

“อาชีพ” หมายถึง แหล่งที่มาของรายได้จากงานหลักของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-แบตเตอรี่ฟลาย ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงเดือน ธันวาคม 2549-กุมภาพันธ์ 2550

“รายได้” หมายถึง จำนวนเงินที่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-แบตเตอรี่ฟลาย ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงเดือน ธันวาคม 2549-กุมภาพันธ์ 2550 ได้รับจากการประกอบอาชีพหลัก คิดเป็นบาทต่อเดือน

“ภูมิลำเนา” หมายถึง ภาคในประเทศไทยที่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-แบตเตอรี่ฟลาย ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงเดือนธันวาคม 2549-กุมภาพันธ์ 2550 อาศัยอยู่

“ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร” หมายถึง จำนวนครั้งที่ประชาชนชาวไทยทั้งชาย และหญิง ที่เคยหรือไม่เคยไปท่องเที่ยวเชิงเกษตรแหล่งอื่นๆในประเทศไทย ก่อนที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-แบตเตอรี่ฟลายฟาร์ม ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงเดือน ธันวาคม 2549-กุมภาพันธ์ 2550

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจเอกสาร เพื่อรวบรวมแนวความคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางการวิจัย โดยแบ่งเป็น 5 ส่วนดังนี้

1. แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
2. การท่องเที่ยว
3. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. สภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

สนิท เหลืองบุตรนาค (2529) กล่าวถึงความพึงพอใจว่าหมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายหลังที่ได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้นมาแล้ว ในทางบวก พึงพอใจ นิยมชมชอบสนับสนุน เจตคติที่ดีของบุคคล เมื่อได้รับการสนองตอบความต้องการ ในทางตรงกันข้าม ถ้าไม่ได้รับการสนองตอบตามความต้องการ ความไม่พอใจก็จะเกิดขึ้น จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจมีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะตรงกันข้าม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

พจนานุกรมภาษาอังกฤษอ็อกฟอร์ด (1994) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า เป็น ความรู้สึกมีความสุขเมื่อบุคคลมีหรือบรรลุความต้องการหรือความปรารถนาของตนเอง

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2545) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งเป็นผลจากการรับรู้ตามประสบการณ์ของบุคคล ซึ่งความพึงพอใจมีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง

Chaplin (n.d.อ้างใน ยศวีร์ ยุกตะนันท์, 2547) ได้ให้คำจำกัดความของความพึงพอใจไว้ว่า เป็นความรู้สึกของผู้มารับบริการต่อสถานบริการตามประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าไปติดต่อขอรับบริการในสถานทีนั้นๆ

Porter and Lawler (n.d.อ้างใน บุญฤทธิ ลิ้มนุ่น, 2548) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังของบุคคลและสิ่งตอบแทนที่บุคคลนั้นได้รับจริง

Tiffin and Mc Cormick (n.d.อ้างใน ชัยพร วิชชาวุธ, 2545) กล่าวว่าไว้ว่า ความพึงพอใจ เป็น แรงจูงใจของมนุษย์ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานความต้องการ มีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดและสิ่งจูงใจรวมทั้งหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ชอบด้วย

ดังนั้นจึงพอสรุปความได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกต่างๆในทางบวก เช่น ชอบใจ พอใจ มีความสุข เป็นต้น ความพึงพอใจเป็นแรงจูงใจของมนุษย์ตั้งอยู่บนพื้นฐานความต้องการ และความพึงพอใจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองตามความต้องการหรือความปรารถนาของตนเอง ในทางตรงกันข้าม ถ้าไม่ได้รับการสนองตอบตามความต้องการ ความไม่พอใจก็จะเกิดขึ้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจของมนุษย์ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสภาพปัจจัยอื่นๆ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของความพึงพอใจจะมีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ตลอดเวลา ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจมีดังนี้

1. ทฤษฎีความต้องการ
2. ทฤษฎีแรงจูงใจ

1. ทฤษฎีความต้องการ

ความหมายของความต้องการ

นิพนธ์ คันธเสวี (2525) กล่าวว่า ความต้องการ (Needs) หมายถึง สิ่งจูงใจหรือผลักดันให้เกิดความอยากได้ อยากมี และในที่สุดเกิดการกระทำหรือพฤติกรรม และยังกล่าวเพิ่มเติมไว้ว่าความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของการจูงใจ

ปราณี รามสูตร (2542) กล่าวว่า ความต้องการเป็นภาวะที่บุคคลขาดสมดุลทำให้เกิดแรงผลักดันให้แสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้กลับสู่สมดุล

ยุทธวรรณ ภัทรเลาหะ (2533) กล่าวถึงธรรมชาติของความต้องการว่า ความต้องการเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดกิจกรรมเพื่อให้บริการ โดยทั่วไปแล้วควรจะได้มีการสำรวจความต้องการของกลุ่มบุคคลเป้าหมาย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการวางแผนและจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ และแม้ว่าแต่ละบุคคลจะมีความต้องการที่แตกต่างกันตามสภาพของบุคคลก็ตาม ถ้าได้มีการศึกษาวิเคราะห์แล้วก็จะทำให้การบริการเกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น

1.1 ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์

Maslow (n.d.อ้างใน กรรณิการ์ณ อัสวทรเดช, 2550) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ตามลำดับขั้นออกเป็น 5 ขั้น คือ

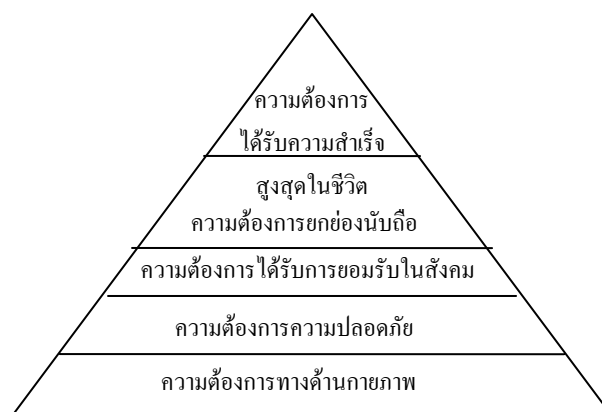
1. ความต้องการทางด้านกายภาพ (Physical Needs) ได้แก่ ความต้องการในสิ่งที่จำเป็นต่อร่างกาย และการดำรงชีวิต เช่น น้ำดื่ม อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ ฯลฯ ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และจำเป็นที่สุดในการดำรงชีวิต ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองชีวิตก็จะดำรงอยู่ไม่ได้

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ได้แก่ ความปลอดภัยต่อร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน เช่น ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ อาชญากรรม อันตรายต่างๆ จากการบริโภค และการเดินทางท่องเที่ยว ความมั่นคงในการทำงาน และปรารถนาจะอยู่ในสังคมที่เป็นระเบียบและสามารถคาดหมายได้ แต่ละบุคคลรู้ถึงข้อจำกัด หรือขอบเขตของพฤติกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม

3. ความต้องการได้รับการยอมรับในสังคม (Social Needs) ความต้องการที่จะเข้าร่วม การให้และการได้รับความรัก ความเป็นมิตร และให้บุคคลอื่นยอมรับความสำคัญของตน

4. ความต้องการยกย่องนับถือ (Esteem Needs) ได้แก่ ความต้องการมีชื่อเสียง มีความรู้ความสามารถ ความสำเร็จ มีศักดิ์ศรี มีฐานะดี เป็นที่รู้จักและได้รับการยกย่องจากคนในสังคม

5. ความต้องการได้รับความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความนึกคิดหรือสิ่งที่ตั้งความปรารถนาสูงสุดเอาไว้

ภาพที่ 1 ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์
ที่มา: สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2531)

นอกจากความต้องการ 5 ชั้นที่กล่าวมาแล้ว มาสโลว์ยังได้เพิ่มความต้องการ ซึ่งมี ความสำคัญต่อภาวะจิตใจมาก อีก 2 ชั้น คือ

1. ความต้องการที่จะได้รับทราบและเกิดความเข้าใจ ทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมแสวงหา คำตอบ เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น
2. ความต้องการความสวยงาม ทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมแสวงหา สร้างสรรค์ และธำรง รักษาสิ่งสวยงาม ซึ่งชมสิ่งสวยงามทั้งที่เป็นธรรมชาติ และศิลปะตามรสนิยมของตน

1.2 ทฤษฎี ERG ของแอลเดอร์เฟอร์ (ERG Theory)

เคลย์ตัน แอลเดอร์เฟอร์ (Claton Elderfer) ได้ปรับปรุงลำดับความต้องการตามแนวคิด ของมาสโลว์เสียใหม่ (n.d.อ้างใน วินัย เพชรช่วย, 2548) เหลือความต้องการเพียง 3 ระดับ คือ

1. ความต้องการดำรงชีวิตอยู่ (Existence Needs) คือความต้องการทางร่างกายและความ ปลอดภัยในชีวิต
2. ความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness Needs) คือความต้องการต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่อง กับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทั้งในที่ทำงานและสภาพแวดล้อมอื่นๆ
3. ความต้องการเจริญเติบโต (Growth Needs) คือความต้องการภายใน เพื่อการพัฒนา ตัวเอง เพื่อความเจริญเติบโต พัฒนาและใช้ความสามารถของตัวเองได้เต็มที่ แสวงหาโอกาสในการ เอาชนะความท้าทายใหม่ๆ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความต้องการเป็นความประสงค์ ความอยากได้ ความปรารถนาหรือ ขาดแคลนสมดุลที่จะกระตุ้นให้แต่ละบุคคลแสวงหาและดำเนินวิธีการเพื่อให้ได้มา ถ้าหากไม่ได้รับการตอบสนองที่เหมาะสม จะเกิดความคับข้องใจไม่สามารถปรับตัวได้หรืออาจทำให้ไม่สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ได้

2. ทฤษฎีแรงจูงใจ

ความหมายของแรงจูงใจ

Davis (n.d.อ้างใน สายฝน สกุลเจริญ, 2540) ได้อธิบายความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า แรงจูงใจ คือ การแสวงหาหนทางให้ได้มาซึ่งความพอใจในแต่ละขั้นของความต้องการอันเป็นแบบแผนพฤติกรรมของมนุษย์

ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2548) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง ความต้องการที่ได้รับการกระตุ้นของบุคคลหนึ่งที่ต้องการแสวงหาความพอใจด้วยพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย และแรงกระตุ้นเป็นตัวที่ทำให้เกิดการกระตุ้นอย่างรุนแรงเพื่อจะให้เกิดการตอบสนองที่พอใจ

กิตติ ตย์คานนท์ (2532) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นพลังที่มีอยู่ในตัวบุคคลแต่ละคน ซึ่งทำหน้าที่เร้าและกระตุ้นให้มีการเคลื่อนไหว เพื่อให้บุคคลนั้นดำเนินการใดๆ เป็นไปตามทิศทางที่จะนำไปสู่เป้าหมาย

Sanford and Wrightman (n.d.อ้างใน วิภาพร มาพบสุข, 2540) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แรงจูงใจเป็นความรู้สึกหรือพลังที่ทำให้มนุษย์ถูกกระตุ้นหรือได้รับการชักจูงให้กระทำการใดกิจกรรมหนึ่งเพื่อทดแทนพลังหรือสิ่งที่ขาดหายไป

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2538) กล่าวว่าแรงจูงใจประกอบด้วย

1. พลังกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ซึ่งพลังนี้มีได้มีความคงที่แน่นอน เปลี่ยนแปลงได้
2. กำหนดทิศทางและเป้าหมายของพฤติกรรม
3. กำหนดระดับความพยายาม

ปราณี रामสูตร (2542) ได้จำแนกแรงจูงใจของบุคคลออกเป็นสองลักษณะ คือ แรงจูงใจตามแหล่งเกิด และแรงจูงใจตามลักษณะสิ่งเร้า

1. ประเภทของแรงจูงใจตามแหล่งเกิด

1.1 แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการทางกาย เป็นแรงจูงใจที่เป็นไปเพื่อควมมีชีวิตอยู่ ซึ่งจัดเป็นความจำเป็นตามธรรมชาติ ที่ต้องการขับถ่าย หายใจ เคลื่อนไหว พักผ่อนหลับนอนและสนองความต้องการทางเพศ

1.2 แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการทางจิตวิทยา เป็นแรงจูงใจที่มีผลในทางจิตใจ ซึ่งจัดว่าสำคัญสำหรับความเป็นมนุษย์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น ความรัก ความเอาใจใส่ การได้รับการยกย่อง เป็นต้น

1.3 แรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ในสังคม เกิดจากการเรียนรู้เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม ซึ่งแรงจูงใจจากการเรียนรู้ในสังคมแยกได้เป็น 3 ประการย่อยๆ คือ

1.3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการความสำเร็จ ซึ่งอาจเป็นความสำเร็จด้านการเรียน การทำงาน หรือชีวิตส่วนตัวด้านอื่นๆ

1.3.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น มีความผูกพันต่อกัน มีเพื่อน มีญาติ มีกลุ่มสมาชิกที่เป็นพวกเดียวกัน

1.3.3 แรงจูงใจใฝ่อำนาจ เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการครอบครองและมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น มีสถานะที่จะดูแลหรือสั่งการผู้อื่นได้

2. ประเภทของแรงจูงใจตามลักษณะสิ่งเร้า มี 2 ประเภท คือ

2.1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากพฤติกรรมภายใน เช่น ความสนใจ ความพอใจ ความเข้าใจความรู้สึก ซึ่งจะผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่มีความคงทนถาวร บุคคลจะแสดงพฤติกรรมนั้นๆ โดยสม่ำเสมอ โดยเนื่องมาจากสิ่งผลักดันที่เป็นความในใจหรือพฤติกรรมภายในของตน

2.2 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นนอกตัว เช่น การได้รับรางวัล การถูกลงโทษ คำชม ฯลฯ ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมชั่วคราว

ชั่วคราวไม่คงทนถาวร บุคคลมักแสดงพฤติกรรมในกรณีที่ต้องการสิ่งดังกล่าว ถ้าเมื่อใดไม่ต้องการ แต่จะรู้ว่าถึงแม้กระทำก็ไม่ได้ บุคคลมักจะไม่แสดงพฤติกรรมนั้น

สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวเกิดจากความต้องการและความรู้สึกภายในของแต่ละบุคคล อย่างแท้จริง ประกอบกับมีปัจจัยต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ผลักดันให้สามารถเดินทาง ได้ยังมีแรงจูงใจอีกอย่างหนึ่งที่ดึงดูด และรบเร้าให้อยากเดินทางมากขึ้น

แรงจูงใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและกระตุ้นให้คนเกิดการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น ได้แก่

1. แรงจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา (Physical and Psychological Needs) ได้แก่ ความต้องการการพักผ่อนทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อหลีกเลี่ยงงานจำเจ และความยุ่งยากต่างๆ ไปหาภูมิสงบเพื่อรักษาสุขภาพ การเที่ยวชมธรรมชาติ การท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความเพลิดเพลิน

2. แรงจูงใจทางด้านวัฒนธรรมและการศึกษา (Cultural/Personal Education Motives) เป็นแรงจูงใจในด้านความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้จักผู้คน สถานที่ วัฒนธรรม และประเทศที่ไม่รู้จักมาก่อน

3. แรงจูงใจทางด้านสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Social / Interpersonal / Ethnic Motives) ได้แก่ การพบปะ เยี่ยมญาติหรือเพื่อน การได้พบหรือรู้จักกับมิตรใหม่ก็เป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้เกิดความต้องการเดินทาง

4. แรงจูงใจทางการงานและธุรกิจ (Business / Work Related Motives) ได้แก่การไปเจรจาติดต่อธุรกิจทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการติดตามผล การเข้าร่วมประชุม สัมมนา การเดินทางไปโดยมีภาระงานเกี่ยวข้องเป็นบางส่วนด้วย

5. แรงจูงใจด้านการบันเทิง และสิ่งเพลิดเพลิน (Entertainment Motives) การแสวงหาสิ่งเพลิดเพลินของแต่ละบุคคลมีลักษณะหลากหลายการได้ดูชมธรรมชาติ ชีวิตสัตว์ ยังเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบ

6. แรงจูงใจทางศาสนา (Religious Motives) ได้แก่ การมีโอกาสไปร่วมแสวงบุญ ศึกษาธรรมะ ฟังสมาธิ เข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาที่ตนเคารพนับถือ

7. แรงจูงใจทางด้านสถานภาพและเกียรติภูมิ (Prestige and Status Motives) การเดินทางในบางครั้งอาจสร้างชื่อเสียง ยกฐานะ และเกียรติภูมิของคนให้สูงขึ้น เช่น การเดินทางไปประชุมสัมมนาติดต่อธุรกิจหรือศึกษาต่อในต่างประเทศ

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นภาวะที่บุคคลถูกกระตุ้นด้วยปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน เพื่อให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆออกมา ทั้งที่ตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้

2.1 Vroom's EIV theory

ทฤษฎีนี้มาจากผลงานของนักจิตวิทยาที่ชื่อ Watson, Tolman และ Hall ตามทัศนะของ วรูม (n.d.อ้างใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2539) แรงจูงใจของคนถูกกำหนดโดยความคาดหวังในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งแรงจูงใจของคนจะเกิดขึ้นจากปัจจัย 3 ประการ ได้แก่

1. Expectancy หมายถึง ความรู้สึกหรือการรับรู้ของบุคคลว่าสิ่งที่ตนปรารถนาจะบรรลุ ถึง ผลนั้นมีความเป็นไปได้หรือไม่เพียงใด
2. Instrumentality หมายถึง ความรู้สึกหรือการรับรู้ว่าสิ่งที่บุคคลควรจะสามารถนำไปสู่ การบรรลุวัตถุประสงค์ได้หรือไม่เพียงใด
3. Valance หมายถึง ผลผลิตหรือเป้าหมายที่บุคคลต้องการจะบรรลุถึงและเป็นสิ่งที่จะ สร้างความพึงพอใจให้แก่บุคคล

2.2 ทฤษฎีเสริมแรง

ทฤษฎีเสริมแรงของ Skinner (อ้างใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2539) เน้นย้ำแรงจูงใจซึ่งเป็น พื้นฐานในการปรับปรุงพฤติกรรม และเป็นเทคนิคในการเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ เขาเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์ถูกเปลี่ยนไปเนื่องจากแรงจูงใจ ทฤษฎีการเสริมแรงทำได้ 4 วิธี คือ

1. การเสริมแรงด้านบวก (Positive reinforcement) หมายถึง การบริหารรางวัลตอบแทนตามผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เป็นการสร้างให้เกิดพฤติกรรมมากขึ้นด้วยการให้รางวัลพิเศษสำหรับการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง
2. การเสริมแรงด้านลบ (Negative reinforcement) หมายถึง การจัดลำดับเหตุการณ์ ปัญหาที่ไม่น่าพึงพอใจต่อพฤติกรรมที่พึงพอใจ
3. การยับยั้งพฤติกรรม (Extinction) หมายถึง การเลิกให้รางวัลเพื่อจูงใจในการยับยั้งพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต เป็นการลดพฤติกรรมที่มีผลด้านบวกซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เป็นการปราบพฤติกรรมบางอย่างโดยการลดการเสริมแรงเกี่ยวกับการแสดงออก
4. การลงโทษ (Punishment) หมายถึง การปรับพฤติกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ผลที่ตามมาในด้านลบจะช่วยลดหรือยับยั้งพฤติกรรม เป็นการลดพฤติกรรมเนื่องจากผลลัพธ์ที่ไม่พึงพอใจ

ดังนั้นแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ จึงพอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางบวกหรือลบ ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากได้รับการตอบสนองตามความต้องการของแต่ละบุคคล

การท่องเที่ยว

ในสมัยโบราณมนุษย์ไม่มีที่อยู่อาศัยอย่างถาวร มักจะเดินทางไปตามที่ต้องการ เพื่อแสวงหาสถานที่ที่อุดมสมบูรณ์และปลอดภัยจากสัตว์ร้ายและศัตรู มนุษย์จะอพยพเคลื่อนย้ายไปเรื่อยๆ มนุษย์จะมีลักษณะการดำรงชีวิตแบบนี้เป็นเวลานาน ในสมัยปัจจุบันยังคงชอบเที่ยวเตร่ออกจากบ้านไปยังที่ต่างๆ เพราะความอยากรู้อยากเห็นสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ประกอบกับการชอบความสนุกสนานและการผจญภัย ทำให้มนุษย์ยังคงมีแนวโน้มที่จะต้องเดินทางท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา

ความหมายของการท่องเที่ยว

ปรีชา แดงโรจน์ (2544) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจกรรมงานประจำ โดยปกติการท่องเที่ยวจะหมายถึง การเดินทาง

จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกล และการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่

องค์การสหประชาชาติในคราวประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ. 2506 ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเจตนาเกี่ยวข้องกับอยู่ 3 ประการ (อ้างใน ปรีชา แดงโรจน์, 2544) คือ

1. ต้องมีการเดินทาง
2. ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมชม
3. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง

วรรณ วลัยวานิช (2546) กล่าวว่า การท่องเที่ยวมิได้มีความหมายเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น แต่ยังหมายถึง การเคลื่อนย้ายของประชากรจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่ง รวมทั้งการเดินทางภายในประเทศและการเดินทางระหว่างประเทศ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางเพื่อความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจ และเป็นการเดินทางที่มีเจตนา 3 ประการ คือ (1) เดินทางจากถิ่นที่อยู่อาศัยไปยังที่อื่นชั่วคราว (2) เดินทางด้วยความสมัครใจ (3) เดินทางด้วยจุดมุ่งหมายใดๆ ก็ได้ที่มีไว้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

ความหมายของนักท่องเที่ยว

Smith (1989) ได้ให้นิยามว่า นักท่องเที่ยว คือ ผู้ที่มีเวลาว่างชั่วคราวซึ่งเดินทางด้วยความสมัครใจไปยังสถานที่ที่มีใช้ภูมิปัญญาด้วยวัตถุประสงค์ เพื่อแสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่

องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) ได้ประกาศใช้นิยามที่หมายถึงนักท่องเที่ยวไว้ดังนี้ (n.d.อ้างใน ฉลองศรี พิมลสมพงษ์, 2544)

Traveler หมายถึง ผู้เดินทาง นักเดินทาง นักท่องเที่ยว ซึ่งจะรวมทั้งผู้ที่สามารถนำมาจัดเก็บเป็นข้อมูลสถิติได้ เช่น นักท่องเที่ยว (Tourists) และเก็บรวบรวมสถิติไม่ได้ เช่น ผู้

อพยพ (immigrant) ผู้เร่ร่อน ผู้โดยสารที่เดินทางผ่าน ผู้ทำงานตามชายแดน ผู้ปฏิบัติราชการที่ได้รับมอบหมายในประเทศนั้นๆ และผู้ลี้ภัย

Visitor หมายถึง ผู้มาเยือน นักท่องเที่ยว โดยแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน เดินทางมาเยือนและพักอยู่ในประเทศตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป โดยใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยวดังนี้

1.1 Domestic Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศค้างคืน หรือคนต่างด้าวที่อยู่อาศัยในประเทศไทยเดินทางมาจากจังหวัดที่อยู่อาศัยปกติของตน ไปยังจังหวัดอื่นๆ ระยะเวลาพำนักอยู่ไม่เกิน 60 วัน

1.2 International Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน เดินทางเข้ามาในประเทศและพำนักอยู่ครั้งหนึ่งๆ ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง และมากกว่า 60 วัน

2. Excursionist หมายถึง นักทัศนาจร นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (Day visitor) เดินทางมาเยือนชั่วคราวและอยู่ในประเทศน้อยกว่า 24 ชั่วโมง โดยแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยวดังนี้

2.1 International Excursionist หมายถึง นักทัศนาจรระหว่างประเทศ

2.2 Domestic Excursionist หมายถึง นักทัศนาจรภายในประเทศ

นักท่องเที่ยวประเภท Tourist และ Excursionist เป็นกลุ่มนักเดินทาง (Travelers) ที่สามารถติดตามการเดินทางและจัดเก็บเป็นข้อมูลสถิติได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากในการวิเคราะห์เพื่อทราบความต้องการ และพฤติกรรมการณ์การบริโภคของนักท่องเที่ยวที่เป็นตลาดเป้าหมาย

ศรัญญา วรากุลวิทย์ (2546) ได้สรุปความหมายของนักท่องเที่ยวที่องค์การท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติได้กำหนดไว้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ (Inbound Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปพำนักอยู่ในประเทศอื่นที่ไม่ใช่ถิ่นที่อยู่ของตนในระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งคืน แต่ไม่เกินหนึ่งปี ด้วยวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ไม่ใช่การไปหารายได้ และบุคคลที่เดินทางตามลักษณะดังกล่าว แต่พำนักในสถานที่นั้นๆ น้อยกว่าหนึ่งคืน เรียกว่านักทัศนจร (International Excursionists)

2. นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourists) หมายถึง บุคคลใดก็ตามที่พำนักอยู่ในประเทศหนึ่งและจะเป็นคนสัญชาตินั้นหรือไม่ก็ตาม เดินทางไปสถานที่อื่นภายในประเทศนั้น นอกเหนือจากการเป็นอยู่ตามปกติของเขาในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมงหรือหนึ่งคืน โดยมีวัตถุประสงค์อื่นๆ ที่ไม่ใช่กิจกรรมที่เป็นรายได้ ส่วนนักทัศนจรภายในประเทศ (Excursionists) เป็นบุคคลที่เดินทางตามลักษณะดังกล่าวแล้ว แต่พักในสถานที่นั้นๆ น้อยกว่าหนึ่งคืน

อย่างไรก็ตามการกล่าวถึงนักท่องเที่ยวโดยทั่วไปยังคงหมายถึงทั้ง 2 กลุ่มหรือผู้มาเยือนอยู่เสมอ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540)

วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว

จุดมุ่งหมายของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวมิได้ไปเพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ จำแนกตามจุดมุ่งหมายของการเดินทางแต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างต่อไปนี้ (ปรีชา แดงโรจน์, 2544)

1. เพื่อพักผ่อนในวันหยุด
2. เพื่อวัฒนธรรมหรือศาสนา
3. เพื่อการศึกษา
4. เพื่อการกีฬาและบันเทิง
5. เพื่อชมประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ
6. เพื่องานอดิเรก
7. เพื่อเยี่ยมเยือนญาติมิตร
8. เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ
9. เพื่อเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนา

นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังสามารถจำแนกตามลักษณะพื้นฐานของการท่องเที่ยว โดยการเดินทางสามารถเกิดขึ้นได้จากเหตุผลของนักท่องเที่ยวดังนี้ (ศรีญา วรากุลวิทย์, 2546)

1. การท่องเที่ยวเมื่อมีเวลาว่าง (Leisure) การใช้เวลาว่างของบุคคลเป็นไปตามแรงจูงใจส่วนบุคคล ผู้ที่มีเวลาว่างจะวางแผนในการเดินทางล่วงหน้าในแหล่งท่องเที่ยวที่แต่ละบุคคลสนใจ

2. การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน (Recreation) เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการพักผ่อนอย่างแท้จริง เช่น การไปพักผ่อนในบ้านพักตากอากาศ ริมหาดทราย บริเวณบ่อน้ำแร่ และเชิงเขา ฯลฯ

3. การท่องเที่ยวในวันหยุด (Holiday) ในวันหยุดมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางไปต่างท้องถิ่นหรือนอกเมือง นอกถิ่นฐานที่อยู่อาศัยของตน ชาวตะวันตกนิยมเดินทางออกไปต่างท้องถิ่นหรือนอกเมืองเพื่อพักผ่อนในวันหยุดสุดสัปดาห์หรือพักร้อน จนเป็นวัฒนธรรมของการเดินทางท่องเที่ยวของชาวตะวันตก

4. การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา (Sport) การท่องเที่ยวชนิดนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ชนิด คือ

4.1 การไปเที่ยวชมการแข่งขันกีฬาที่ตนสนใจ เช่น ฟุตบอล มวย เทนนิสและกอล์ฟ ฯลฯ การแข่งขันกีฬานี้ถึงแม้จะมีการย้ายสถานที่แข่งขันก็ยังมีผู้ชมติดตามไปชมอยู่เสมอ

4.2 การไปแข่งขันกีฬา การเล่นกีฬา หรือการออกกำลังกาย การเดินทางไปแข่งขันในสนามกีฬาที่กำหนดไว้ หรือการไปเล่นกีฬาหรือการออกกำลังกาย นักท่องเที่ยวจะเดินทางไปในพื้นที่ที่ดึงดูดให้เกิดการเล่นกีฬา เช่น ชายทะเล ภูเขา การเดินป่า ยิงนกตกปลาและส่องสัตว์ เป็นต้น

5. การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health) ปัจจุบันการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพกำลังเป็นที่นิยม มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพอย่างมีระบบ เช่น การเดินทางไปอบน้ำแร่ในแหล่งน้ำแร่ต่างๆ

6. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Study) เช่น การเดินทางเพื่อดูงาน การเรียนภาษาอังกฤษในภาคฤดูร้อนซึ่งจัดการเรียนการสอนในตอนเช้าและเที่ยวชมสถานที่ในตอนบ่าย

7. การท่องเที่ยวศาสนา (Religion) เช่น การเดินทางไปทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ฯลฯ ของชาวพุทธ การเดินทางไปสักการะหินอันศักดิ์สิทธิ์ของชาวมุสลิม การเดินทางเพื่อไปนมัสการพระสันตะปาปาที่กรุงโรมของชาวคริสต์

8. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business) การเดินทางชนิดนี้เป็นการเดินทางที่เก่าแก่ที่สุดของมนุษย์ เมื่อมนุษย์ได้ตั้งถิ่นฐานถาวรแล้ว มีสิ่งของที่ผลิตเหลือบริโภคอุปโภค จะเดินทางเพื่อไปขายสินค้าในชุมชนอื่น และพัฒนาเป็นธุรกิจอย่างมีระบบในทุกวันนี้

9. การท่องเที่ยวเพื่อการเยี่ยมญาติมิตร (Visiting Friends and Relatives) การท่องเที่ยวชนิดนี้เป็นการท่องเที่ยวที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งที่มวลมนุษย์จะเดินทางไปเยี่ยมบิดา มารดา ญาติในถิ่นเกิด หรือที่อยู่อาศัยของครอบครัว

10. การท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ขององค์กร (Mission) การท่องเที่ยวชนิดนี้เป็นการเดินทางของบุคคลหรือคณะบุคคล เพื่อการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์กรของตน เช่น การเดินทางของคณะรัฐบาลเพื่อไปเยือนหรือไปประชุมเจรจาในต่างประเทศ การเดินทางของคณะทูตเพื่อการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

นอกจากนั้นการท่องเที่ยวจำแนกตามมาตรฐานสากล การท่องเที่ยวชนิดนี้มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวภายในประเทศ เป็นการท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ภายในประเทศ การท่องเที่ยวชนิดนี้จะต้องมีสิ่งจูงใจหลายประการ เช่น ความสวยงามของภูมิประเทศ ความสะดวกสบายในการเดินทาง ความปลอดภัย ตลอดจนการโฆษณา หรือมีสิ่งจูงใจเฉพาะของสถานที่นั้นๆ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติอันงดงามในแต่ละท้องถิ่น

2. การท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นการท่องเที่ยวไปตามสถานที่ที่แตกต่างไปจากประเทศของตน ในการท่องเที่ยวในต่างประเทศ ต้องผ่านขั้นตอนการเดินทางระหว่างประเทศหลายประการ ได้แก่ กระทรวงต่างประเทศ สถานทูต ด้านตรวจคนเข้า-ออกเมือง

3. การท่องเที่ยวลักษณะส่วนตัว เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะบุคคล เป็นครอบครัว หรือเป็นหมู่คณะที่จำนวนต่ำกว่า 15 คน ผู้เดินทางเป็นผู้รับผิดชอบการเดินทาง ที่พัก และการใช้จ่ายของตนเอง

4. การท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ การท่องเที่ยวนี้โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะมอบหมายให้บริษัทนำเที่ยวดำเนินการ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเป็นคณะไม่ต่ำกว่า 15 คน

สาเหตุที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยว

วิชัย เทียนน้อย (2545) กล่าวถึงสาเหตุที่ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวปรากฏขึ้นคือ

1. ความเครียดจากการทำงาน งานประจำที่ทุกคนปฏิบัติอยู่เป็นประจำต้องใช้ทั้งกำลังการและสมอง เพื่อให้งานที่ปฏิบัติอยู่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ร่างการจึงต้องได้รับการพักผ่อนตามควรแก่ฐานะ

2. รายได้ของประชากรดีขึ้น เมื่อคนมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงทำให้มีเงินออมและมีเงินเหลือพอที่จะนำไปใช้เพื่อกิจกรรมท่องเที่ยวได้

3. การคมนาคมสะดวก เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวมาก จากการพัฒนาด้านการคมนาคมขนส่งของรัฐ ทำให้การเดินทางเป็นไปได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ค่าใช้จ่ายถูกและปลอดภัย ส่งผลทำให้ทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีกระจายอยู่ภายในท้องถิ่นห่างไกล มีประชาชนเข้าไปเยือนเพิ่มมากขึ้น

4. มีเวลาว่าง องค์กรประกอบด้านเวลาเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยว ทั้งนี้เพราะเมื่อคนมีเวลาว่างจากการประกอบอาชีพ มักจะหาเวลาเพื่อการพักผ่อนและการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ

5. จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ทำให้ชุมชนเมืองมีสภาพแออัด สิ่งแวดล้อมทั่วไปเกิดมลพิษในขณะเดียวกัน สถานที่ท่องเที่ยวตามชนบทได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างมากมาย ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชากรที่เพิ่มขึ้น

6. เหตุผลส่วนบุคคล เนื่องจากประชาชนโดยทั่วไปมีความอยากรู้ อยากเห็น มีธุรกิจต้องเดินทางไปติดต่อ เดินทางไปเยี่ยมญาติ ฯลฯ ถึงแม้ว่าการเดินทางจะมีจุดประสงค์จากกิจกรรมดังกล่าว แต่ก็ยังมีจุดประสงค์รองเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแฝงอยู่ด้วย

ความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของโลก มีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลายเป็นสินค้าหลักในหลายประเทศ เป็นแหล่งรายได้เงินตราต่างประเทศที่สำคัญ ส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นและสร้างอาชีพให้ประชาชนจำนวนมาก

Clemens (n.d.อ้างใน ศรีญา วรากุลวิทย์, 2546) ได้กล่าวว่าการท่องเที่ยวนำมาซึ่งประโยชน์ต่อประเทศหลายประการ

1. เป็นการเพิ่มรายได้ประชาชาติ
2. มีผลต่อการเพิ่มภาษี
3. ช่วยแก้ปัญหาดุลการชำระเงิน
4. ก่อให้เกิดการสร้างงานและการจ้างงาน ทำให้เกิดการแพร่กระจายรายได้อย่างกว้างขวาง

ปรีชา แดงโรจน์ (2544) ได้แบ่งความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวออกเป็น 3 ด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านการพัฒนา เมื่อเกิดการท่องเที่ยวเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวในชนบท การพัฒนาความเจริญก็ไปถึงภูมิภาคนั้นๆ อาทิ ระบบสาธารณสุข ปลอดภัย การคมนาคม โรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

2. ด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตเป็นวงจรหมุนเวียนภายในประเทศ และมีการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค ทำให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพของประชาชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการลดการว่างงานลง ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลให้รัฐบาลได้รับรายได้ในรูปแบบของภาษีอากรประเภทต่างๆ

3. ด้านสังคม การท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ เป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม สร้างความเป็นมิตรไมตรีและความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน ตลอดจนการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ความสำนึกและตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม และการรักษาเอกลักษณ์ของชาติ นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังช่วยขจัดปัญหาระหว่างเมืองกับชนบท ช่วยบรรเทาการอพยพแรงงานจากชนบทสู่เมือง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวนอกจากจะเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงของประเทศชาติให้เป็นที่รู้จักในสังคมโลกแล้ว ยังเป็นผลดีต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังนั้นประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงใช้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาชาติบ้านเมืองกันอย่างกว้างขวาง

ลักษณะของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีลักษณะของกระบวนการผลิตเช่นเดียวกับอุตสาหกรรมทั่วไป กล่าวคือมี

1. โรงงาน ได้แก่ อาณาบริเวณที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน เป็นบริเวณที่เข้าถึงได้ไม่ยาก มีสถานที่พัก และบริการที่สะดวกพอสมควรสำหรับการพักอยู่ชั่วคราว
2. วัตถุดิบ ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ชักจูงให้นักท่องเที่ยวสนใจมาชม
3. การลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนหนทาง ไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ มีการลงทุนสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร สถานพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น
4. ผลผลิต ได้แก่ บริการของธุรกิจที่ประกอบกันเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น โรงแรม กภัตตาคาร บริษัทนำเที่ยว เป็นต้น
5. การส่งเสริมการขาย มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ผลผลิตเป็นที่รู้จักแพร่หลาย มีการณรงค์ให้เกิดความต้องการซื้อผลผลิตเหล่านี้ ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้เปรียบอุตสาหกรรมอื่นๆ ตรงที่วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจะไม่สิ้นเปลืองสูญหาย หากมีการควบคุมป้องกันด้วยการวางแผนพัฒนาอย่างมีระบบ ทั้งนี้ไม่ต้องลงทุนด้านการขนส่งเพื่อนำผลผลิตออกไปขาย แต่ผู้ซื้อจะเดินทางมาซื้อถึงที่ จึงกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ต้องลงทุนมากแต่ผลตอบแทนสูงและในระยะสั้น

ประเภทของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ศรัญญา วรากุลวิทย์ (2546) ได้จำแนกประเภทของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวโดยตรง นักท่องเที่ยวใช้บริการ และซื้อสินค้าด้วยตนเอง จากการดำเนินธุรกิจต่างๆ ดังนี้

1.1 ธุรกิจนำเที่ยว เป็นธุรกิจที่ให้บริการนำเที่ยว จัดหาและบริการนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกสบายระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว โดยประสานงานกับธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจ

1.2 ธุรกิจขนส่ง เป็นธุรกิจที่ให้บริการพาหนะทุกประเภท ไปสู่จุดหมายปลายทางตามที่นักท่องเที่ยวต้องการ

1.3 ธุรกิจบริการอาหารและเครื่องดื่ม เป็นธุรกิจที่ให้บริการอาหารและเครื่องดื่มประเภทต่างๆ ให้นักท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นธุรกิจที่ให้บริการเฉพาะอาหาร หรือเฉพาะเครื่องดื่ม หรือทั้งสองประเภทรวมกัน เช่นภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ไอศกรีม

1.4 ธุรกิจที่พักแรม เป็นบริการที่สำคัญอย่างหนึ่งของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รูปแบบและลักษณะของการให้บริการที่พักแรมหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างๆ ได้อย่างทั่วถึง

1.5 ธุรกิจจำหน่ายของที่ระลึก การจำหน่ายของที่ระลึก ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จะมีลักษณะเฉพาะประจำท้องถิ่นนั้นๆ หรือสถานที่นั้นๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวนิยมซื้อหาเพื่อเป็นของฝาก หรือเป็นสิ่งที่เตือนความประทับใจที่ได้มาเยือน

1.6 ธุรกิจธนาคาร เป็นการให้บริการแลกเปลี่ยนเงินสกุลต่างๆ การฝากเงิน การถอนเงิน ซึ่งในยุคปัจจุบันมีความสะดวกมากเนื่องจากธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งใช้ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถฝากและถอนเงินระหว่างประเทศได้ทันที และระบบการใช้บัตรเครดิตที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการจ่ายเงินของนักท่องเที่ยว

1.7 ธุรกิจร้านค้าปลีก ให้บริการสินค้าอุปโภคและบริโภคที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้อได้ตามความต้องการ ธุรกิจประเภทนี้มีหลายลักษณะตั้งแต่ร้านค้าเดี่ยวจนถึงห้างสรรพสินค้า และร้านค้าที่ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง

1.8 ธุรกิจเรือท่องเที่ยว คือการให้บริการนำเที่ยวทางเรือทั้งทางระยะสั้นและระยะยาวที่ต้องค้างคืน ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

1.9 การให้บริการความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ทั้งร่างกายและทรัพย์สิน

2. อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว โดยอ้อม เป็นอุตสาหกรรมที่สนับสนุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ไม่ได้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยอ้อมมีดังต่อไปนี้

2.1 ธุรกิจการก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว เช่น การสร้างถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ โรงแรม และร้านอาหาร ฯลฯ

2.2 ธุรกิจผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว เช่น การผลิตเสื้อผ้า เครื่องประดับ เครื่องใช้ไฟฟ้า และผลิตผลทางการเกษตร ฯลฯ

2.3 ธุรกิจการบริการที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจการเจ้าหน้าที่ สถาบันการเงิน ภัตตาคารที่ไม่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวโดยตรง

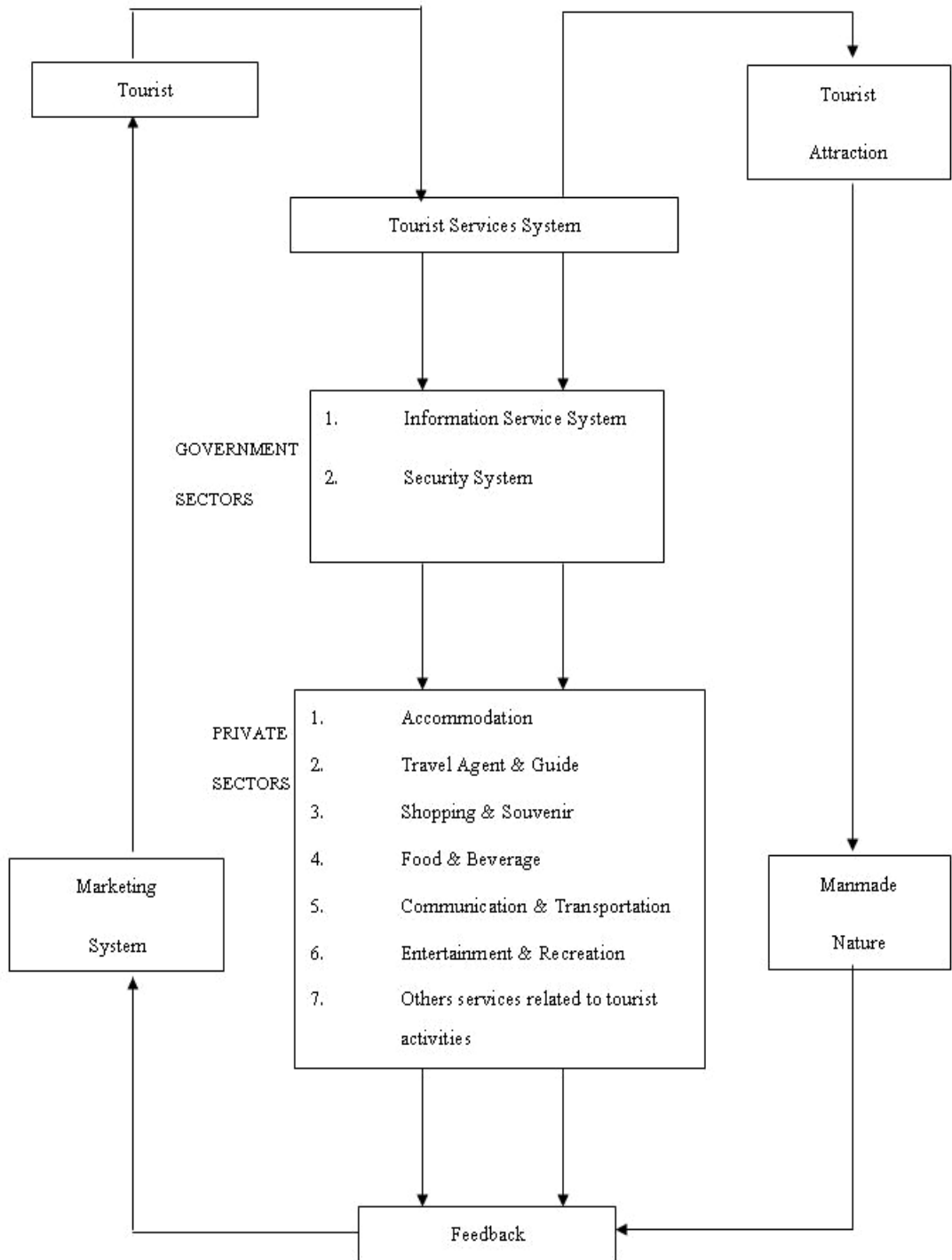
2.4 ธุรกิจสินค้าที่ระลึก เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนผลิตด้วยมือ การผลิตหัตถกรรมเป็นสินค้าพื้นเมืองประจำท้องถิ่นต่างๆ นักท่องเที่ยวนิยมซื้อเพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่แสดงถึงวิถีชีวิต และสะท้อนสถานภาพของจิตใจและประชาชนในท้องถิ่น

ธุรกิจใอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ประกอบด้วยธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการและการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว แบ่งได้เป็น 7 ประเภท คือ

1. ธุรกิจที่พักแรม
2. ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์
3. ธุรกิจจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึก
4. ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม
5. ธุรกิจการคมนาคมและขนส่ง
6. ธุรกิจบันเทิงและพักผ่อน
7. ธุรกิจอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักท่องเที่ยว

การบริการธุรกิจทั้ง 7 ประเภทเหล่านี้จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโยง อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางไปท่องเที่ยว (Tourist Attractions) ตามที่ปรารถนา ความปรารถนาหรือความต้องการ (Demand) ทางการท่องเที่ยว จะถูกกระตุ้นเชิญชวนด้วยขบวนการในระบบตลาด (Marketing System) จนทำให้เกิดการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวขึ้น และผลของการอำนวยความสะดวกต่างๆ ร่วมกับการสัมผัสแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าได้รับความประทับใจและความพึงพอใจมากน้อยอย่างไร ซึ่งจะตรวจสอบได้จากข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

ภาพที่ 2 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย และแผนการตลาดการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2542
 ที่มา: ปรีชา แดงโรจน์ (2542)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ทศพร มณีรัตน์ (2549) ได้ให้ความหมายว่าของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวในชุมชนเกษตรกรรม เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของชาวชนบท ตลอดจนการศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ในการผลิตทางการเกษตร ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม หรือเกษตรกรรมที่มีความก้าวหน้าทันสมัย รวมทั้งการได้ชมทัศนียภาพที่สวยงามของชุมชนนั้นๆ โดยที่เกษตรกรและชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้วยตนเอง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ ลิ้มลอง ทดลองทำ นำความรู้ ประสบการณ์ ความสนุกสนาน และความประทับใจกลับไป

ราไพพรรณ แก้วสุริยะ (2549) ได้อธิบายความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro-tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยง เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ และเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้ ได้ประสบการณ์ใหม่ๆ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

ฉันทัช วรรณถนอม (2547) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นหลัก เพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้เกษตรกร และมีการจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้นอยู่อย่างเป็นระบบ

ดังนั้นสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยวที่ทำการเกษตรเป็นหลัก เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของชาวชนบท ตลอดจนการศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ในการผลิตทางการเกษตร ส่งผลให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านการเกษตร

ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ทศพร มณีรัตน์ (2549) ได้แบ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทยออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. แหล่งผลิตหรือพื้นที่เฉพาะทางการเกษตร สามารถจำแนกได้หลายแบบ คือ

- 1.1 การทำนา
- 1.2 การทำไม้ดอกไม้ประดับ
- 1.3 การทำสวนผลไม้
- 1.4 การปลูกผัก
- 1.5 การทำแปลงสมุนไพร
- 1.6 การทำฟาร์มปศุสัตว์
- 1.7 การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

2. สถานที่ราชการที่จัดทำเป็นศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ สถานีทดลอง สถานีวิจัย รวมทั้งโครงการในพระราชดำริ เช่น โครงการหลวง ศูนย์ศึกษาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น

3. งานเทศกาลด้านการเกษตร เป็นกิจกรรมที่แต่ละจังหวัดดำเนินการเพื่อเฉลิมฉลอง หรือส่งเสริมการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร เช่น งานวันดอกฝ้ายบาน งานมะขามหวาน งานลำไย งานวันลองกอง เทศกาลกินปลา เป็นต้น

4. ตลาดสินค้าเกษตร ในกรณีนี้จะมุ่งเน้นตลาดกลางที่เป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรเป็นจำนวนมาก มีกิจกรรมซื้อ-ขาย ต่อเนื่องตลอดทั้งปี เป็นแหล่งศึกษา เรียนรู้ ดูงาน ที่น่าสนใจ เช่น ตลาดสี่มุมเมือง ตลาดไท ปากคลองตลาด เป็นต้น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อังกูร รำไพพรรณ์ แก้วสุริยะ, 2549) ได้แบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามความสนใจของนักท่องเที่ยวออกเป็น 7 กิจกรรม ดังนี้

1. การทำนา (Rice Cultivation) การทำนาปี นาปรัง การทำนาหว่านน้ำตม การทำนา
ขั้นบันได พิพิธภัณฑ์ข้าว ความรู้เรื่องข้าวสายพันธุ์ต่างๆ ประเพณี พิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว และ
วัฒนธรรมการกินข้าวไทย เป็นต้น
 2. การทำสวนไม้ตัดดอก (Cutting Flowers) การทำสวนดอกไม้นานาชาติเพื่อตัดดอกขาย
เช่น สวนกุหลาบ ฟาร์มกล้วยไม้ สวนไม้ดอกไม้ประดับ รวมไปถึงไร่นานตะวัน ซึ่งเป็นพืช
เศรษฐกิจด้วย
 3. การทำสวนผลไม้ (Horticulture) การทำสวนผลไม้ทุกประเภท รวมถึงการทำวนเกษตร
การทำเกษตรแผนใหม่ รวมถึงการทำสวนยางพารา ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น
 4. การทำสวนผักสวนครัว (Vegetables) การปลูกพืชสวนครัวทุกประเภท รวมถึงการทำไร่
ผัก ไร่ถั่ว ไร่ข้าวโพดข้าวฟ่าง ไร่พริกไทย บางครั้งรวมถึงพืชไร่อย่างเช่น อ้อย มันสำปะหลัง
 เป็นต้น
 5. การทำสวนสมุนไพร (Herbs) การปลูกสมุนไพรนานาชนิด เพื่อใช้เป็นอาหารเสริมและ
เป็นพืชผักสวนครัวข้างบ้าน เป็นเครื่องสำอาง และเพื่อใช้ในการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก
 6. การทำฟาร์มปศุสัตว์ (Animal Farming) การเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจนานา
ชนิด อาทิ การเลี้ยงไหม การทำฟาร์มผึ้ง การทำฟาร์มวัว การทำฟาร์มปลา การทำฟาร์มมุก บางแห่ง
เพาะขยายพันธุ์สัตว์ป่าที่หายาก เช่น ฟาร์มกวาง ฟาร์มนกกระเจอกเทศ ฟาร์มไก่ฟ้าและนกยูง เป็น
ต้น
 7. งานเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่างๆ (Agro-Festivals) การจัดงานเพื่อส่งเสริมการขายผลิตผล
ทางการเกษตร อาทิ มหกรรมไม้ดอกไม้ประดับ งานเทศกาลลีนี่ งานผลไม้ภาคตะวันออก เป็นต้น
- ดังนั้นสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเกษตรสามารถแบ่งได้หลายแบบ ได้แก่ แบ่งตามแหล่ง
ท่องเที่ยว และแบ่งตามรูปแบบการท่องเที่ยว เป็นต้น

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

วรรณ วลัยวานิช (2546) ได้จำแนกองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรออกเป็น 5 ประการดังต่อไปนี้

1. จะต้องเป็นแหล่งที่มีชื่อเสียง หรือประสบความสำเร็จทางด้านใดด้านหนึ่งทางการเกษตร
2. เป็นสถานที่ที่มีความพร้อมที่จะบริการ หรือจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเฉพาะความสามารถที่จะรองรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมได้
3. มีวิทยากรหรือเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำ ให้ความรู้ นำชมสถานที่ และบริการด้านความสะดวกปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
4. นักท่องเที่ยวควรจะมีข้อปฏิบัติ และข้อควรระวัง และมีจิตสำนึกต่อการรักษา สภาพแวดล้อม เพื่อให้สถานที่นั้นมีสภาพแวดล้อมที่ดี
5. นักท่องเที่ยวได้รับทั้งความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และประสบการณ์ตามที่ตั้งใจไว้

การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีเป้าหมายสำคัญ คือ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกพึงพอใจ ประทับใจ ปลอดภัย ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ต้องมีการจัดวางระบบที่ดี ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับกลุ่มบุคคล 3 กลุ่ม คือ (1) เจ้าของสถานที่ (2) ผู้นำชม หรือมัคคุเทศก์ และ (3) นักท่องเที่ยว ซึ่งมีความเกี่ยวพันกันอย่างชัดเจน (ทศพร มณีรัตน์, 2549) ดังนั้น แต่ละกลุ่มต้องรู้จักวิธีการบริหารจัดการดังต่อไปนี้

1. เจ้าของสถานที่ ต้องมีการเตรียมความพร้อมของสถานที่ ของชุมชนเกษตรกรรม ให้มีขีดความสามารถในการต้อนรับนักท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

- 1.1 มีการกำหนดพื้นที่ (Zoning) ในการเข้าชม โดยทำเป็นเส้นทางเดินชม มีเครื่องหมาย และเป้าหมายบอกทาง ป้ายอธิบายอย่างชัดเจน
- 1.2 มีการจัดผู้นำชม หรือวิทยากร อธิบายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
- 1.3 ป้ายสื่อความหมายควรทำให้สมบูรณ์ ทั้งภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ ชื่อ วิทยาศาสตร์ ชื่อสามัญ สรรพคุณ หรือประโยชน์การใช้สอย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
- 1.4 จัดทำพื้นที่จอดรถให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งรถขนาดเล็ก รถขนาดใหญ่ พร้อมป้ายบอกทางอย่างชัดเจน และไม่อยู่ห่างไกล เข้า-ออกได้สะดวก
- 1.5 วางระบบในการรับรองผู้เข้าชม เพื่อให้มีให้เกษตรกรเกิดความเสียหายเมื่อ ถูกยกเลิกหรือการเข้าเที่ยวชมไม่ได้ติดต่อล่วงหน้า
- 1.6 มีจุดสาธิตกิจกรรมทางการเกษตร เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ลงมือทำ เป็นการสร้างสายสัมพันธ์อันดี ระหว่างนักท่องเที่ยวที่มาเป็นหมู่คณะ หรือระหว่าง นักท่องเที่ยวกับชุมชนเกษตรกรรม เช่น การทดลองปลูกไม้กระถาง การทดลองทำเครื่องมือเกษตร อย่างง่ายและปลอดภัย
- 1.7 จัดให้มีมุมชิมผลผลิตสด ผลผลิตแปรรูป โดยจัดให้ดูดี อาจจะเป็นรายบุคคล หรือเป็นถาดรวม เพื่อให้ นักท่องเที่ยว ได้ชิมรสชาติที่สด สะอาด และอร่อย
- 1.8 จัดให้มีมุมจำหน่ายผลผลิตสด ผลผลิตแปรรูป งานฝีมือ ฯลฯ ที่เป็นสินค้า ชุมชน โดยเป็นการนำเสนอที่มีระบบ มีราคาดี ใจชัดเจน มีบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม ดึงดูดใจ รวมทั้งมี เครื่องหมายที่รับรองมาตรฐานสินค้า
- 1.9 จัดให้มีถังขยะให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งในตัวอาคาร และในแหล่งผลิตทางการเกษตร
- 1.10 มีห้องสุขาที่สะอาด แยกหญิง-ชาย ควรเตรียมห้องสุขาให้ผู้พิการและ ผู้สูงอายุด้วย

1.11 มีการให้บริการเครื่องคั่ว อาหารว่าง อาหารมือหลัก ที่สะอาด ถูกสุขอนามัย ใช้วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น เป็นดั่งรับพื้นฐาน เพื่อสร้างความรู้สึที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยวในการมาเรียนรู้ และสัมผัสวิถีชีวิตเกษตรกรรม

1.12 ถ้าชุมชนเกษตรมีการจัดการพักค้าง ก็ต้องมีการจอง มีการลงทะเบียนล่วงหน้า เพื่อยืนยันเรื่องระบบการจัดให้พัก การบริการต่างๆ ที่จำเป็น พร้อมทั้งระบุราคา

1.13 มีการวางระบบการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เพื่อชี้แจงข้อมูลเบื้องต้น พร้อมทั้งเส้นทางท่องเที่ยว และราคา เพื่อให้นักท่องเที่ยวชำระค่าบริการที่จุดเดียวกับเบ็ดเสร็จ โดยค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะเป็นมาตรฐาน เพราะเป็นส่วนสำคัญในการตลาดและประชาสัมพันธ์

1.14 ชุมชนเกษตรต้องมีการวางระบบการบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการ มีการสร้างระบบ กติกา ข้อตกลงร่วมกันอย่างเปิดเผย มีการวางระบบงานที่ครอบคลุมในการดูแลนักท่องเที่ยว รวมทั้งการตั้งกองทุนหมุนเวียน เพื่อการทำงานในระยะยาว

1.15 มีการติดป้ายบอกแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในเส้นทางสายหลักเพื่อให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ในการเดินทางมาถึงแหล่งได้โดยง่าย และมีป้ายบอกทาง เชื่อมโยงเป็นระยะๆ ในเส้นทางรองด้วย

2. ผู้นำชมหรือมัคคุเทศก์ เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะจะเป็นผู้รับผิดชอบ ใกล้ชิดนักท่องเที่ยวมากที่สุด และใช้เวลาอยู่กับนักท่องเที่ยวยาวนาน ดังนั้น ผู้นำชมที่ดีต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อมดังนี้

2.1 รู้จักทุกจุดในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นอย่างดี เพราะจะเป็นผู้อธิบายความหมายที่ถูกต้องให้แก่นักท่องเที่ยว

2.2 รู้จักข้อมูลนักท่องเที่ยวล่วงหน้าจากระบบการจอง เพื่อเตรียมความพร้อมให้มากที่สุด

2.3 รู้จักการอธิบายกติกา ข้อกำหนดในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อความสะดวก เป็นระเบียบ และปลอดภัยแก่ตัวนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งอธิบายระบบและเส้นทาง พร้อมทั้งเวลาในการเข้าเที่ยวชม ให้นักท่องเที่ยวทราบล่วงหน้า พร้อมนำชมตามระบบ

2.4 ไม่นำนักท่องเที่ยวไปทำกิจกรรมที่เสี่ยงอันตราย หรือผิดไปจากกติกาของชุมชน หรือผิดประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ หรือ ผิดกฎหมายบ้านเมือง

2.5 ดูแลนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง คอยย้ำเตือนเมื่อถึงบริเวณที่ไม่สะดวก หรืออาจจะเกิดอันตรายแก่ตัวนักท่องเที่ยว เช่น เครื่องมือ เครื่องจักรกลการเกษตร สารเคมีอันตราย สัตว์เลี้ยงในฟาร์ม ฯลฯ เป็นต้น

2.6 หมั่นฝึกฝนตนเองในการนำเสนอ นำชม พัฒนาบุคลิกตนเองให้ดูดีอยู่เสมอ เพื่อเป็นการสร้างความประทับใจในมิตรไมตรีของชุมชนเกษตรกรรม

2.7 มีจิตใจพร้อมให้บริการ

2.8 ก่อนจบการนำชมควรพูดคุยสอบถามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

3. นักท่องเที่ยว เป็นกลุ่มบุคคลที่เข้ามาใช้บริการ และนำรายได้มาสู่ชุมชนเกษตรกรรม ซึ่งนักท่องเที่ยวแต่ละคนมีความต้องการไม่เหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตามถ้านักท่องเที่ยวมีการเตรียมตัวมาก่อน จะทำให้กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีชีวิตชีวา ดังนั้น นักท่องเที่ยวที่ดีควรเตรียมตัวดังนี้

3.1 เตรียมข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรนั้นให้พร้อม มีกิจกรรมอะไรที่น่าสนใจ สถานที่ตั้งอยู่ที่ไหน และเดินทางไปอย่างไรสะดวกที่สุด

3.2 เตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้พร้อม เช่น อุปกรณ์ถ่ายภาพ นอกจากนั้น นักท่องเที่ยวควรใส่ชุดเดินทางที่รัดกุมคล่องตัวต่อการเดินทาง

3.3 ต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเกษตรบ้าง นักท่องเที่ยวที่ดีจะไม่ไปรบกวนหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อกระบวนการทำงานของเกษตรกร

3.4 เมื่อเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรรับฟังข้อมูลเบื้องต้นของคณะกรรมการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมทั้งผู้นำชม เพื่อให้รู้ว่าชุมชนเกษตรกรรมนั้นจะนำเสนออะไร สิ่งใดควรระมัดระวัง หรือการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวต้องคำนึงถึง ประเพณี วัฒนธรรม หลักความเชื่อทางศาสนาของชุมชนนั้นๆ เพื่อมิให้ก่อให้เกิดการล่วงละเมิด

ผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า มีผลกระทบต่อระบบสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเกษตร เป็นผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ (ராஹ்மான் கவுசுரியะ, 2548)

1. ผลกระทบในด้านบวก ประกอบด้วย

1.1 เกษตรกรสามารถจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ได้โดยตรง เพื่อนักท่องเที่ยวจะได้ซื้อกลับไปทดลองปลูก หรือนักท่องเที่ยวอาจนำไปขยายอาชีพเสริมต่อเป็นเกษตรกรให้เพิ่มขึ้นเป็นผลดีสองต่อ นักท่องเที่ยวนิยมซื้อดินอ่อนและเมล็ดพันธุ์ไปปลูกหรืออาจซื้อต้นไม้ ดอกไม้ประดับไปตกแต่งบ้านในลักษณะไม้กระถางได้

1.2 เกษตรกรสามารถขายผลผลิตที่เก็บสดๆให้นักท่องเที่ยวได้โดยตรง ได้แก่ ผักผลไม้ และสมุนไพร เพื่อนักท่องเที่ยวจะได้ซื้อกลับไปฝากได้ด้วยความสะดวก ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มโดยปริยาย

1.3 เกษตรกรที่มีความสามารถทำการแปรรูปผลผลิตบางชนิดที่จำหน่ายสดไม่ทันสามารถทำเป็นผลผลิตแปรรูปที่สามารถเพิ่มมูลค่าได้

1.4 การท่องเที่ยวเกษตรมีส่วนสร้างอาชีพเสริมให้แก่เพื่อนบ้าน เพราะการที่นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมสวนเกษตรก็ช่วยให้เพื่อนบ้านสามารถขายสินค้าจากการเกษตร สินค้าจำพวกอาหาร และเครื่องดื่มนั้นๆ แต่ที่สำคัญคือผลผลิตต้องสะอาดและปลอดภัย

1.5 การท่องเที่ยวเกษตรเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเกี่ยวข้องกับเกษตรกร ทำให้มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

2. ผลกระทบด้านลบ ที่เกิดจากการท่องเที่ยวเกษตร คือ

ในการจัดการท่องเที่ยวเกษตรผลกระทบทางด้านลบที่เกิดขึ้น จะเกิดจากนักท่องเที่ยวที่ขาดความรู้ ขาดความระมัดระวังในการเยี่ยมชม ทำให้เกิดความเสียหายแก่แหล่งท่องเที่ยวได้ดังนี้

2.1 นักท่องเที่ยว เต็ด หัก และจับดอกไม้ ผลไม้ในแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ทำให้ต้นไม้เกิดรอยฉีกขาด หัก หรือเป็นแผลทำให้เกิดการติดเชื้อโรค หรือเชื้อรา ทำให้ต้นไม้เน่าและตายได้

2.2 นักท่องเที่ยว เดินเหยียบย่ำลงบนแปลงปลูก ทำให้ต้นไม้เสียหายได้

2.3 ในกรณีที่มีการจัดการท่องเที่ยวเกษตรแบบสวนเกษตรหลายแห่ง อาจเกิดความขัดแย้งและแตกแยกในชุมชนได้

2.4 สำหรับการแย่งกันขายสินค้าให้แก่นักท่องเที่ยวด้วยการตัดราคา จะทำให้เกิดความขัดแย้งและแตกแยกในชุมชนได้

สภาพทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่

ประวัติจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่มีชื่อปรากฏในตำนานว่า “นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่” เป็นราชธานีของอาณาจักรล้านนาไทยมาตั้งแต่พระยามังราย ได้ทรงสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.1839 มีอายุครบ 700 ปี เมื่อ พ.ศ. 2539 และเมืองเชียงใหม่ได้มีวิวัฒนาการสืบเนื่องในประวัติศาสตร์ ตลอดมา มีฐานะเป็นนครหลวงอิสระปกครองโดยกษัตริย์ราชวงศ์มังราย ประมาณ 261 ปี (ระหว่าง พ.ศ.1839 -2100) ในปี พ.ศ.2101 เชียงใหม่เสียเอกราชให้แก่ขุนนาง กษัตริย์พม่า และได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของพม่านานร่วม 200 ปี จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ต่อมาพระบาทสมเด็จพระ

พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงช่วยเหลือล้านนาไทยภายใต้การนำของพระยาภาววิไล และพระยาจำบ้านท่าสงครามจับไล่พม่าออกจากเมืองเชียงใหม่และเมืองเชียงแสนได้สำเร็จ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช สถาปนาพระยาภาววิไลเป็นเจ้าเมืองเชียงใหม่ในฐานะเมืองประเทศราชของกรุงเทพมหานครและมีเชื้อสายของพระยาภาววิไลเรียกว่า ตระกูลเจ้าเจ็ดตนปกครองเมืองเชียงใหม่ เมืองลำพูนและลำปางสืบมา จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดฯให้มีการปฏิรูปการปกครอง หัวเมืองประเทศราช จึงยกเลิกเมืองประเทศราชในภาคเหนือ จัดการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลเรียกว่ามณฑลพายัพ และเมื่อปี พ.ศ.2476 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ปรับปรุงการปกครองเป็นแบบจังหวัดเชียงใหม่จึงมีฐานะเป็นจังหวัดจนถึงปัจจุบัน

ที่ตั้ง

เชียงใหม่ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของประเทศไทย เส้นรุ้งที่ 16 องศาเหนือ และ เส้นแวงที่ 99 องศาตะวันออกสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,027 ฟุต(310 เมตร) ส่วนความกว้างจากทิศตะวันตกจรดทิศตะวันออก ประมาณ 230 กิโลเมตรส่วนยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ประมาณ 454 กิโลเมตร (ยาวที่สุดของประเทศ) ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 750 กิโลเมตร โดยทางรถไฟ และประมาณ 720 กิโลเมตร โดยทางหลวงแผ่นดินสายเหนือ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม และยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประเพณีอันโดดเด่น และเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรท่องเที่ยวทุกประเภท จึงสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ ทำให้จังหวัดเชียงใหม่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดขึ้นมากมาย เช่น

1. ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง) ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 10 ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

2. สถานีทดลองเกษตรที่สูงแม่จอนหลวง ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 6 ตำบล แม่ณาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

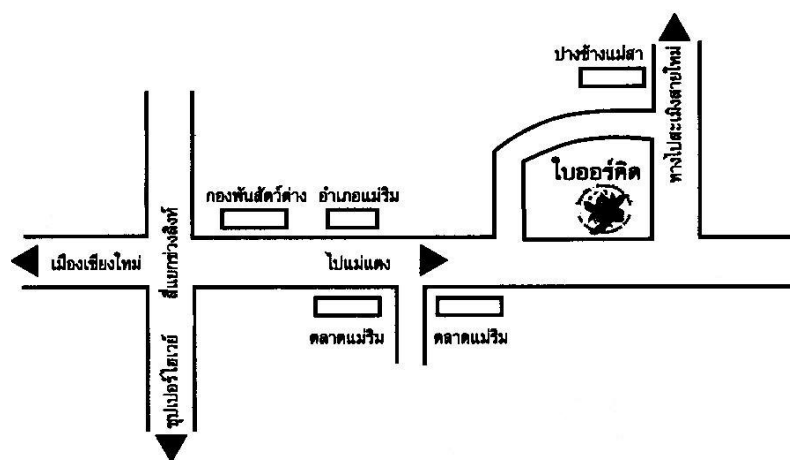
3. หมู่บ้านควาย ตั้งอยู่ที่ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

4. ฟาร์มกล้วยไม้ แม่แรมออร์คิด, สวนสายน้ำผึ้ง, แม่สาออร์คิด, สวนบัวออร์คิด ตั้งอยู่ที่ ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ และฟาร์มกล้วยไม้ ไบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลาย ตำบลลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ฟาร์มกล้วยไม้ ไบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลาย

ฟาร์มกล้วยไม้ ไบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลาย ตั้งอยู่ที่ 3/1 หมู่ 7 ตำบลลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ บนพื้นที่ประมาณ 2 ไร่ เป็นฟาร์มกล้วยไม้ที่ได้เปิดให้บริการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงใหม่ โดยเปิดให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมได้ทุกวันตั้งแต่เวลา 9.00น.-17.00น. ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวฟาร์มกล้วยไม้ ไบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลายจะได้สัมผัสถึงความร่มรื่นสวยงามของฟาร์มกล้วยไม้ พร้อมชมกล้วยไม้และผีเสื้อหลากหลายพันธุ์ อีกทั้งชมการสาธิตวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อกล้วยไม้และการทำเครื่องประดับจากดอกกล้วยไม้ นอกจากนี้ยังมีกล้วยไม้พันธุ์ดีไว้จำหน่ายให้นักท่องเที่ยวในราคาไม่แพงอีกด้วย

การเดินทางมาเยือนฟาร์มกล้วยไม้ ไบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลาย เป็นการเดินทางที่สะดวกมาก โดยใช้เส้นทางสายเชียงใหม่-แม่ริม อยู่ห่างจากสี่แยกวงสิงห์เพียง 10 กิโลเมตร
การติดต่อ ฟาร์มกล้วยไม้ ไบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลายฟาร์ม โทร 0-5329-9588

ภาพที่ 3 แผนที่ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลาย

สภาพทั่วไปของอำเภอแม่ริม

อำเภอแม่ริมตั้งอยู่ทางทิศเหนือของเชียงใหม่ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 107 เป็นระยะทาง 16 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ 455 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 305,380 ไร่ แยกเป็นเนื้อที่ป่าสงวนและอุทยานแห่งชาติดังนี้

พื้นที่ป่าสงวนป่าแม่ริม 226.50 ตร.กม. (141,560.20 ไร่)

พื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ – ปุย 72 ตร.กม. (45,000 ไร่)

พื้นที่ป่าถาวรซึ่งควมป่าสงวน 11,298 ไร่

พื้นที่ที่ทำกินในป่าสงวน (สทก.) 733 ราย (1,4655 ไร่)

สภาพภูมิอากาศ

ฤดูร้อน อากาศค่อนข้างร้อนจัดระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิเฉลี่ย 35 องศาเซลเซียส

ฤดูฝน มีฝนตกถูกเป็นบางพื้นที่โดยเฉพาะที่เป็นภูเขาระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนตุลาคม มีระดับน้ำฝนเฉลี่ย ประมาณ 1,000 มิลลิเมตรต่อปี

ฤดูหนาว มีอากาศหนาวพอประมาณแต่ไม่ถึงกับหนาวจัดระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ มีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ประมาณ 17 องศาเซลเซียส

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอแม่แตง

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองเชียงใหม่และอำเภอหางดง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอสันทราย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอสะเมิง

ประชากร

ปัจจุบันอำเภอแมริม มีประชากรรวมทั้งสิ้น 72,924 คน (ประชากรตามทะเบียนราษฎร ณ เดือนเมษายน 2549) จำแนกได้เป็นประชากรชาย 36,462 คน และประชากรหญิง 36,462 คน

อาชีพ

อาชีพหลัก ทำสวน

อาชีพเสริม แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

การแบ่งเขตการปกครองของอำเภอแมริม

อำเภอแมริม แบ่งเขตการปกครองเป็น 11 ตำบล 91 หมู่บ้าน ได้แก่

ตำบล	หมู่บ้าน	พื้นที่ (ตร.กม.)
ริมใต้	8	3.70
ริมเหนือ	5	25.31
สันโป่ง	11	36.75
ขี้เหล็ก	8	46.61
สะลวง	8	61.61
ห้วยทราย	5	50.00
แม่แรม	11	54.49
โป่งแยง	10	52.16
แม่สา	6	19.65
ดอนแก้ว	10	34.95
เหมืองแก้ว	9	37.19

ตารางที่ 1 การแบ่งเขตการปกครองอำเภอแมริม

ที่มา: สำนักงานอำเภอแมริม (2549)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสาวณิต ตั้งตระกูล (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาด ทางลงสู่หาด อุปสรรคของหาดหินต่อกิจกรรมการพักผ่อน ปริมาณขยะ การตั้งร้านขายอาหารบนชายหาด จำนวนแผ่นป้ายสื่อความหมาย การเลือกที่ตั้งแผ่นป้าย และการปลูกสร้างเพิ่มขึ้น และประสบการณ์การท่องเที่ยวชายทะเลต่างกัน มีความพึงพอใจสภาพแวดล้อมบริเวณชายหาดแตกต่างกัน

อภิวรรณชน์ เกียงขวา (2534) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า เพศ การศึกษา ที่อยู่ ปัจจุบัน ระยะเวลาที่พักค้างแรม จำนวนครั้งที่เคยมาพัก ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ลำพอง ศรีทับทิม (2535) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางการภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว อยู่ในสภาพที่เริ่มเสื่อมโทรม แต่นักท่องเที่ยวชาวไทยก็มีความพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว นอกจากนี้การศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ จังหวัดที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน มีผลต่อความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น เพศ เขตที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน ประสบการณ์การท่องเที่ยวสะพานต่างๆ จำนวนครั้งที่มาสะพานข้ามแม่น้ำแคว และกิจกรรมการพักผ่อนที่แตกต่างกัน ไม่มีผลทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว

สมศรี ภักธรธรรม (2540) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการศึกษาดูงานศูนย์ศึกษาดูงานพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เพื่อพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ปรากฏว่า มีผู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร โดยวิธีศึกษาดูงานจำนวน 24 ราย เป็นหญิงร้อยละ 62.50 มีอายุระหว่าง 35 ถึงมากกว่า 59 ปี ร้อยละ 75.00 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 33.33 มีอาชีพเป็นเกษตรกรมากที่สุด ร้อยละ 41.67

ได้รับข่าวสารการศึกษาคุณภาพจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด ร้อยละ 37.50 ผลของการศึกษาคุณภาพพบว่า ผู้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีพอใจมากที่สุดที่ได้ศึกษาคุณภาพที่สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี (3.55 คะแนน) และพอใจมากในการศึกษาคุณภาพในพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกร (3.65 คะแนน) อีกทั้งพบว่า ผู้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีมีความรู้ก่อนและหลังการศึกษาคุณภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

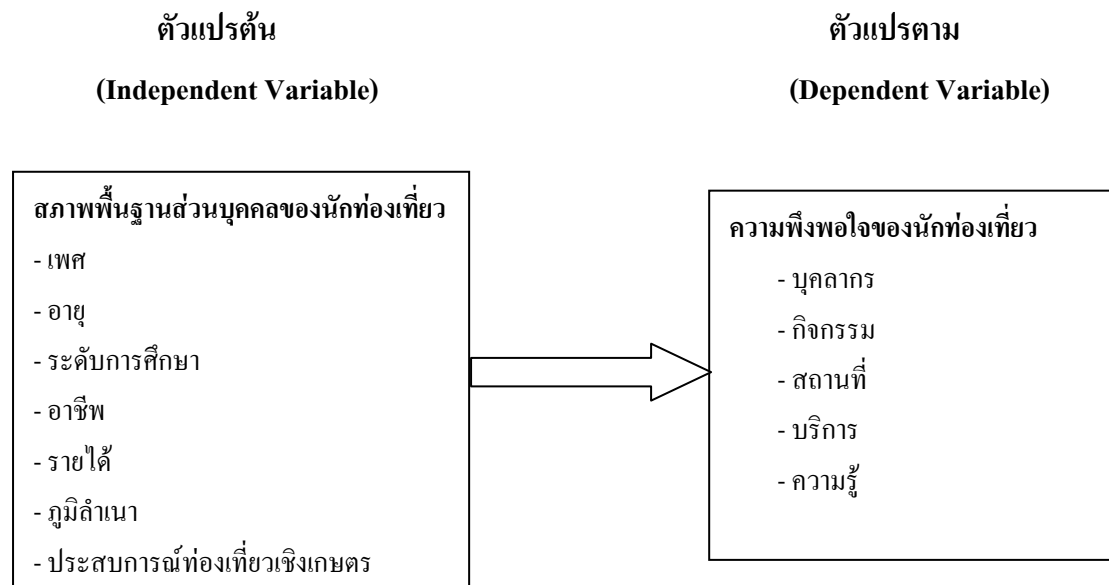
เดชา ได้สูงเนิน (2543) ได้ศึกษาสภาพการณ์การท่องเที่ยวเกษตรบ้านม่วงคำ ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรวบรวมปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตรม่วงคำ พบว่ามีการท่องเที่ยวเกษตรเกิดขึ้นในสามพื้นที่คือ พื้นที่บริเวณศูนย์ท่องเที่ยวเกษตรม่วงคำ พื้นที่บริเวณถนนเชื่อมต่อระหว่างบ้านม่วงคำกับบ้านโป่งแยงใน และบริเวณบ้านผานกกก ส่วนปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกษตรบ้านม่วงคำ พบว่า มีสาเหตุมาจากการมอบหมายอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงานด้านการท่องเที่ยวไม่ชัดเจน เจ้าหน้าที่และผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตรบ้านม่วงคำยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน ขาดงบประมาณ ขาดบุคลากร ขาดการประสานงานและความร่วมมือระหว่างองค์กร และเกิดความขัดแย้งภายนอกชุมชน

ภาวิณี เวชสิทธิ์นิรภัย (2543) ได้ศึกษาศักยภาพและปัญหาของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาศักยภาพการดำเนินงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะ ของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร และศึกษาพื้นที่กรณีศึกษาหมู่บ้านท่องเที่ยวเกษตร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้คำนิยามและความหมายการท่องเที่ยวเกษตร โดยใช้หลักการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนมากที่สุด การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่พบว่า ปัจจัยด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญมากที่สุด รองลงมาคือการบริหารจัดการจัดการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือท้องถิ่นในการจัดการท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ปัญหาการดำเนินงานที่พบในแต่ละประเภทของแหล่งท่องเที่ยวประเภท โครงการทดลองของรัฐ มีปัญหาขาดงบประมาณในการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว ปัญหาด้านการตลาด และปัญหาขั้นตอนของส่วนราชการ ประเภทโครงการหลวง มีปัญหาขาดบุคลากรในการปฏิบัติงาน การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และขั้นตอนของการขออนุญาตทางราชการ การศึกษาพื้นที่กรณีศึกษาหมู่บ้านดอกไม้แก้วหน้า หมู่ที่ 3 บ้านม่วงคำ ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนอยู่ในระดับต่ำ

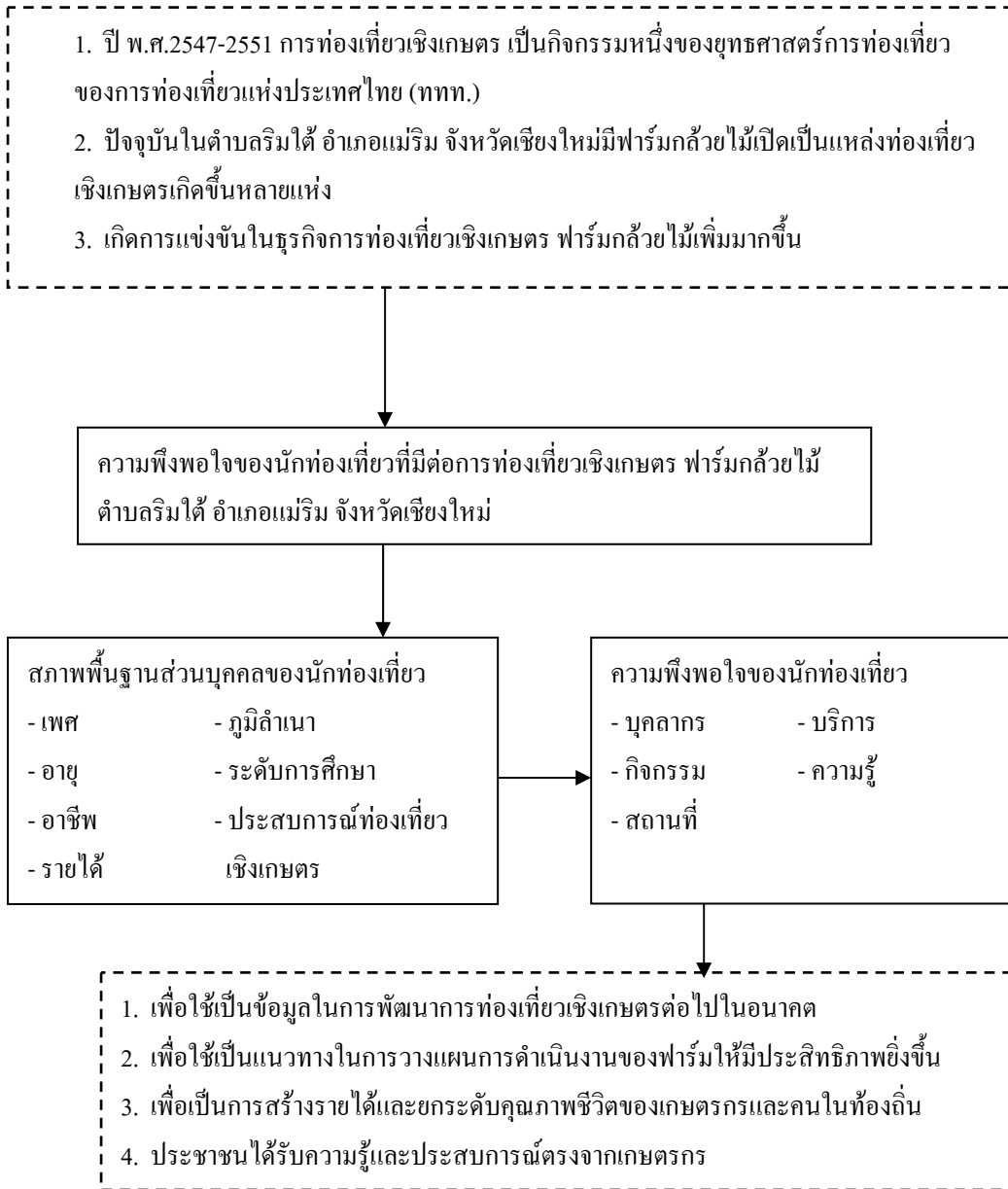
สมมติฐานของการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวที่มีสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ไบออร์คิค-บัดเตอร์ฟลาย ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ในช่วงเดือน ธันวาคม 2549-กุมภาพันธ์ 2550 จำนวน 1,265 คน

กลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ได้จากการคำนวณจากประชากรนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ไบออร์คิค-บัดเตอร์ฟลาย ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2548-กุมภาพันธ์ 2549 จากฐานข้อมูลเดิม จำนวน 1,279 คน โดยใช้สูตรของ Yamane (Yamane, 1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนของนักท่องเที่ยว

N = จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด

e = ความคาดเคลื่อนเนื่องจากการสุ่มตัวอย่าง (e = 0.05)

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{1,279}{1 + 1,279 (0.05)^2} = 304.70$$

จำนวนนักท่องเที่ยวตัวอย่างที่ทำการศึกษา เท่ากับ 305 คน

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาถึงฟาร์มกล้วยไม้ในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ที่เปิดให้บริการด้านการท่องเที่ยว ฟาร์มกล้วยไม้ มีจำนวน 5 ฟาร์ม ดังนี้ ฟาร์มกล้วยไม้แม่แรมออร์คิด, ฟาร์มกล้วยไม้สายน้ำผึ้ง, ฟาร์มกล้วยไม้แม่สาออร์คิด, ฟาร์มกล้วยไม้สวนบัวออร์คิด และฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลาย

ขั้นตอนที่ 2 เลือกฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลาย เนื่องจาก เป็นฟาร์มกล้วยไม้เปิดใหม่ประมาณ 5 ปีแล้วและมีการจัดฟาร์มกล้วยไม้ที่แตกต่างออกไปจากฟาร์มอื่นๆ เช่น มีการบรรยายกิจกรรมและการสาธิตวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อกล้วยไม้ การทำเครื่องประดับจากดอกกล้วยไม้ มีการให้ความรู้ด้านกล้วยไม้และผีเสื้อ มีการจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับการดูชม มีกล้วยไม้และผีเสื้อหลากหลายสายพันธุ์ให้ศึกษา มีร้านอาหารและจุดจำหน่ายของที่ระลึกไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลาย ตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2549-กุมภาพันธ์ 2550 จำนวน 305 คน ได้จากการคำนวณจากประชากรนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลาย ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2548-กุมภาพันธ์ 2549 จากฐานข้อมูลเดิม จำนวน 1,279 คน โดยใช้สูตรของ Yamane (Yamane, 1973)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถาม ที่ได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ โดยผ่านคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Closed-question) และคำถามปลายเปิด (Open-ended question) แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่ได้มาเยี่ยมชมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสอบถาม
2. จัดการทำแบบสอบถาม ประกอบด้วย คำถามและคำตอบที่ได้จากการตรวจเอกสาร โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อให้แบบสอบถามตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. นำแบบสอบถามมาทำการปรับปรุงแก้ไข และเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบก่อนนำไปเก็บข้อมูล
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับนักท่องเที่ยงที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน และนำผลที่ได้จากการทดสอบมาทำการวิเคราะห์ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ซึ่งผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95
5. นำแบบสอบถามที่มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการติดต่อกับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อขออนุญาตทำการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ โบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลาย ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
2. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามไปให้นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ โบออร์คิด-บัตเตอร์ฟลาย ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จากกลุ่มตัวอย่าง 305 คน
3. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองในช่วงเดือนธันวาคม 2549-กุมภาพันธ์ 2550
4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บได้ไปทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บได้มาทำการวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

1. เกณฑ์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale แบ่งเป็น 5 ระดับ (รวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์: 2540) โดยได้กำหนดระดับคะแนนดังนี้คือ

มีความพึงพอใจมากที่สุด	5 คะแนน
มีความพึงพอใจมาก	4 คะแนน
มีความพึงพอใจปานกลาง	3 คะแนน
มีความพึงพอใจน้อย	2 คะแนน
มีความพึงพอใจน้อยที่สุด	1 คะแนน

เมื่อรวบรวมและแจกแจงความถี่แล้ว ใช้ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจที่แบ่งออกเป็น 5 ระดับมาใช้เป็นเกณฑ์ในการบ่งบอกระดับความพึงพอใจดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรายกัชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงที่สุด} - \text{คะแนนต่ำที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

การแปลความหมายของช่วงคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ ได้จัดระดับคะแนนเฉลี่ยดังต่อไปนี้

1.00-1.80 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด นั่นคือ จะต้องมีการปรับปรุงการให้บริการ โดยด่วนที่สุด

1.81-2.60 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย นั่นคือ จะต้องมีการปรับปรุงการให้บริการ โดยด่วน

2.61-3.40 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง นั่นคือ จะต้องมีการปรับปรุงบริการในส่วนที่ยังบกพร่องอยู่ในบางส่วนให้เหมาะสม

3.41-4.20 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก นั่นคือ เป็นการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่พอใจ

4.21-5.00 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด นั่นคือ เป็นการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ดีมาก เป็นที่พอใจมาก สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาระดับมาตรฐานไว้หรือปรับปรุงให้ดียิ่งๆขึ้นไป

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้วยค่า t-test และ F-test

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้แบ่งผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

สำหรับผลการศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จากตารางที่ 2 พบว่า

1. เพศ พบว่า นักท่องเที่ยงเป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.10 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 45.90

2. อายุ พบว่า นักท่องเที่ยวมีอายุระหว่าง 26-40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 51.14 รองลงมา มีอายุน้อยกว่า 26 ปี ร้อยละ 26.23 และน้อยที่สุดมีอายุมากกว่า 40 ปี ร้อยละ 22.63 นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยที่สุด คือ 10 ปี อายุมากที่สุด 73 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 33.44 ปี

3. ระดับการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวมีการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ 55.08 รองลงมา มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 30.82 และน้อยที่สุด มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 14.10

4. อาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/ธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด ร้อยละ 52.79 รองลงมา มีอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 22.62 มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 13.77 และน้อยที่สุด มีอาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา ร้อยละ 10.82

5. รายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวมีรายได้ระหว่าง 10,000-20,000 บาท/เดือน มากที่สุด ร้อยละ 36.72 รองลงมา มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน ร้อยละ 33.44 และน้อยที่สุด มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 29.84

6. ภูมิลำเนา พบว่า นักท่องเที่ยวมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ มากที่สุด ร้อยละ 51.8 รองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง ร้อยละ 33.12 และน้อยที่สุดมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอื่นๆ ร้อยละ 15.08

7. ประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า นักท่องเที่ยวไม่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร มากที่สุด ร้อยละ 40.66 รองลงมา มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรระหว่าง 1-3 ครั้ง ร้อยละ 29.84 และน้อยที่สุด มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากกว่า 3 ครั้ง ร้อยละ 29.50

8. แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ พบว่า นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านทางบริษัทนำเที่ยว มากที่สุด ร้อยละ 36.07 รองลงมา ได้รับข้อมูลข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านทางเพื่อน/ญาติ ร้อยละ 34.75 และน้อยที่สุดได้รับข้อมูลข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์/วิทยุ/โทรทัศน์/อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 29.18

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวเชิง
เกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

(n = 305)

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	140	45.90
หญิง	165	54.10
2. อายุ (ปี)^{1/}		
น้อยกว่า 26 ปี	80	26.23
26-40 ปี	156	51.14
มากกว่า 40 ปี	69	22.63
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	94	30.82
ปริญญาตรี	168	55.08
สูงกว่าปริญญาตรี	43	14.10
4. อาชีพ		
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	33	10.82
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	42	13.77
พนักงานบริษัทเอกชน/ธุรกิจส่วนตัว	161	52.79
อาชีพอื่นๆ ^{2/}	69	22.62
5. รายได้		
น้อยกว่า 10,000 บาท/เดือน	91	29.84
10,000-20,000 บาท/เดือน	112	36.72
มากกว่า 20,000 บาท/เดือน	102	33.44

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 305)

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. ภูมิลำเนา		
ภาคเหนือ	158	51.80
ภาคกลาง	101	33.12
ภาคอื่นๆ ^{3/}	46	15.08
7. ประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
ไม่มีประสบการณ์	124	40.66
มีประสบการณ์ 1-3 ครั้ง	91	29.84
มีประสบการณ์มากกว่า 3 ครั้ง	90	29.50
8. แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ		
บริษัทนำเที่ยว	110	36.07
เพื่อน/ญาติ	106	34.75
สื่อสิ่งพิมพ์/วิทยุ/โทรทัศน์/อินเทอร์เน็ต	89	29.18

หมายเหตุ: ^{1/} นักท่องเที่ยวอายุน้อยที่สุด 10 ปี อายุมากที่สุด 73 ปี อายุเฉลี่ย 33.44 ปี

^{2/} เกษตรกร ค้าขาย รับจ้าง แม่บ้าน

^{3/} ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบล
 ริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

1. ความพึงพอใจด้านบุคลากรของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์ม กล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิง
 เกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นั่น
 คือ เป็นการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่พอใจ ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.53 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนน
 เฉลี่ยจากความพึงพอใจที่มีต่อผู้ให้บริการต้อนรับ (3.89 คะแนน) ผู้ให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม
 (3.70 คะแนน) ผู้จำหน่ายตั๋ว (3.69 คะแนน) ผู้จำหน่ายของที่ระลึก (3.64 คะแนน) และนักท่องเที่ยว
 มีความพึงพอใจในระดับปานกลางต่อผู้นำชมกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (3.20 คะแนน)
 และผู้บรรยายประจำจุดต่างๆ (3.08 คะแนน)

2. ความพึงพอใจด้านกิจกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์ม กล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิง
 เกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
 นั่นคือ จะต้องมีการปรับปรุงบริการในส่วนที่ยังบกพร่องอยู่ในบางส่วนให้เหมาะสม ด้วยคะแนน
 เฉลี่ย 3.30 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยจากความพึงพอใจที่มีต่อความหลากหลายของชนิด พันธุ์
 กล้วยไม้ในระดับมาก (3.85 คะแนน) และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลางต่อ
 กิจกรรมการสาธิตวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อกล้วยไม้ ด้วยคะแนนเฉลี่ย (3.25 คะแนน) ความ
 หลากหลายของชนิดผีเสื้อ (3.19 คะแนน) การบรรยายกิจกรรมต่างๆของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 (3.13 คะแนน) และวิธีการทำเครื่องประดับจากดอกกล้วยไม้ (3.10 คะแนน)

3. ความพึงพอใจด้านสถานที่ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสถานที่ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นั่นคือ เป็นการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่พอใจ ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.79 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยจากความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (3.98 คะแนน) การจัดเส้นทางเดินชมภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (3.87 คะแนน) สถานที่นั่งพักภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (3.72 คะแนน) และสถานที่จอดรถ (3.61 คะแนน)

4. ความพึงพอใจด้านบริการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับมาก นั่นคือ เป็นการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่พอใจ ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.61 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยจากความพึงพอใจที่มีต่อความสะอาดและความเหมาะสมของร้านอาหาร (3.97 คะแนน) ราคาอาหารและเครื่องดื่ม (3.77 คะแนน) รสชาติอาหาร (3.76 คะแนน) ความสะอาดและเพียงพอของห้องสุขา (3.71 คะแนน) ความสะอาดและความเพียงพอของการให้บริการน้ำดื่มภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (3.66 คะแนน) จุดจำหน่ายของที่ระลึก (3.52 คะแนน) ราคาค่าเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (3.44 คะแนน) การกระจายทั่วถึงของป้ายบอกทางและป้ายให้ข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (3.39 คะแนน) ราคาของที่ระลึก (3.36 คะแนน) และแผ่นพับและป้ายให้ความรู้ต่างๆ (3.05 คะแนน)

5. ความพึงพอใจด้านความรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อความรู้ที่ได้รับหลังจากมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นั่นคือ เป็นการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่พอใจ ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.45 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยจากความรู้ที่ได้จากการรู้ถึงชนิด พันธุ์กล้วยไม้มากขึ้น (3.63 คะแนน) ความรู้ที่

ได้รับสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (3.51 คะแนน) การรู้ถึงวิธีการทำเครื่องประดับ จากดอกกล้วยไม้ (3.40 คะแนน) การรู้ถึงวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อกล้วยไม้ดีขึ้น (3.38 คะแนน) และ การรู้ถึงชนิดและประโยชน์ของผีเสื้อ (3.33 คะแนน)

6. ความพึงพอใจรวมทั้ง 5 ด้านของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก นั่นคือ เป็นการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่พอใจ ด้วยคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจรวม 3.53 คะแนน

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

(n = 305)

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)		
ด้านบุคลากร							
ผู้ให้การต้อนรับ	58	165	76	5	1	3.89	มาก
ผู้จำหน่ายตัว	43	134	121	6	1	3.69	มาก
ผู้นำชมกิจกรรม	38	86	103	56	22	3.20	ปานกลาง
ผู้บรรยายประจำจุดต่างๆ	37	71	106	64	27	3.08	ปานกลาง
ผู้ให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม	53	135	95	19	3	3.70	มาก
ผู้จำหน่ายของที่ระลึก	46	124	119	14	2	<u>3.64</u>	มาก
รวมคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจด้านบุคลากร						<u>3.53</u>	มาก
ด้านกิจกรรม							
การบรรยายกิจกรรมต่างๆของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	33	82	106	60	24	3.13	ปานกลาง
ความหลากหลายของชนิดพันธุ์กล้วยไม้	81	116	91	16	1	3.85	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)		
ความหลากหลายของชนิดผีเสื้อ	29	87	112	68	9	3.19	ปานกลาง
กิจกรรมการสาธิตวิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อกล้วยไม้	41	84	113	45	22	3.25	ปานกลาง
กิจกรรมการสาธิตวิธีการทำเครื่องประดับจากดอกกล้วยไม้	32	75	115	60	23	<u>3.10</u>	ปานกลาง
รวมคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจด้านกิจกรรม						<u>3.30</u>	ปานกลาง
ด้านสถานที่							
สภาพแวดล้อมทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	81	147	68	9	-	3.98	มาก
การจัดเส้นทางเดินชมภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	64	149	83	9	-	3.87	มาก
สถานที่นั่งพักภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความเพียงพอ เหมาะสม	56	136	90	20	3	3.72	มาก
สถานที่จอดรถมีความเพียงพอ เหมาะสม	41	125	122	15	2	<u>3.61</u>	มาก
รวมคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจด้านสถานที่						<u>3.79</u>	มาก
ด้านบริการ							
การให้บริการนำดื่มในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความเพียงพอ เหมาะสม	46	134	104	13	2	3.66	มาก
ห้องสุขามีความสะอาดและเพียงพอ	56	129	98	21	1	3.71	มาก
ป้ายบอกทางและป้ายให้ข้อมูลภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการกระจายอย่างทั่วถึง	25	111	130	36	3	3.39	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)		
แผ่นพับและป้ายให้ความรู้ต่างๆ	13	72	153	52	15	3.05	ปานกลาง
ราคาค่าเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว							
เชิงเกษตร	25	107	145	23	2	3.44	มาก
จุดจำหน่ายของที่ระลึก	26	114	159	6	-	3.52	มาก
ราคาของที่ระลึก	20	96	170	14	5	3.36	มาก
ร้านอาหาร ^{1/}							
ร้านอาหารมีความสะอาด							
เพียงพอ เหมาะสม	52	129	49	5	-	3.97	มาก
ราคาอาหารและเครื่องดื่ม	39	112	75	9	-	3.77	มาก
รสชาติของอาหาร	34	119	74	8	-	3.76	มาก
รวมคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ							
ด้านบริการ						3.61	มาก
ด้านความรู้							
ทำให้รู้ถึงชนิด พันธุ์กล้วยไม้							
มากขึ้น	42	136	104	19	4	3.63	มาก
ทำให้รู้ถึงวิธีการเพาะเลี้ยง							
เนื้อเยื่อกล้วยไม้ดีขึ้น	28	113	120	35	9	3.38	ปานกลาง
ทำให้รู้ถึงวิธีทำเครื่องประดับ							
จากดอกกล้วยไม้	36	107	114	39	9	3.40	มาก
ทำให้รู้ถึงชนิดและประโยชน์							
ของผีเสื้อ	33	97	121	46	8	3.33	ปานกลาง
ความรู้ที่ได้รับสามารถประยุกต์ใช้							
ให้เกิดประโยชน์ได้	40	111	125	25	4	3.51	มาก
รวมคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ							
ด้านความรู้						3.45	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)		
(n = 305)							
ความพึงพอใจรวมทั้ง 5 ด้าน							
ด้านบุคลากร	-	-	-	-	-	3.53	มาก
ด้านกิจกรรม	-	-	-	-	-	3.30	ปานกลาง
ด้านสถานที่	-	-	-	-	-	3.79	มาก
ด้านบริการ	-	-	-	-	-	3.61	มาก
ด้านความรู้	-	-	-	-	-	3.45	มาก
รวมคะแนนเฉลี่ย							
ความพึงพอใจรวมทั้ง 5 ด้าน						3.53	มาก

หมายเหตุ: ^{1/} นักท่องเที่ยวใช้บริการร้านอาหาร 235 คน และไม่ได้ใช้บริการร้านอาหาร 70 คน จากนักท่องเที่ยวทั้งหมด 305 คน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของ
นักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัด
เชียงใหม่

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามเพศ

เพศ	N	\bar{X}	S.D.
ด้านบุคลากร			
หญิง	165	3.660	0.668
ชาย	140	3.398	0.678
ด้านกิจกรรม			
หญิง	165	3.396	0.823
ชาย	140	3.202	0.153
ด้านสถานที่			
หญิง	165	3.856	0.586
ชาย	140	3.737	0.680
ด้านบริการ			
หญิง	165	3.750	0.797
ชาย	140	3.573	0.814
ด้านความรู้			
หญิง	165	3.501	0.745
ชาย	140	3.394	0.787

จากตารางที่ 4 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพศหญิงที่มีต่อการ
ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านสถานที่ ด้านบริการ และด้าน
ความรู้ มีมากกว่านักท่องเที่ยวเพศชาย

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีเพศแตกต่างกัน

ความพึงพอใจ/เพศ	คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ		t	Sig
	หญิง	ชาย		
1. ด้านบุคลากร	3.660	3.398	3.383	0.010*
2. ด้านกิจกรรม	3.396	3.202	2.122	0.035*
3. ด้านสถานที่	3.856	3.737	1.614	0.103
4. ด้านบริการ	3.750	3.573	1.905	0.058
5. ด้านความรู้	3.501	3.394	1.224	0.222

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจด้านบุคลากร และด้านกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักท่องเที่ยงเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจด้านบุคลากร และด้านกิจกรรมเท่ากับ 3.660 และ 3.396 ซึ่งมากกว่านักท่องเที่ยงเพศชาย ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 3.398 และ 3.202 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามอายุ

อายุ	N	\bar{X}	S.D.
ด้านบุคลากร			
น้อยกว่า 26 ปี	80	3.554	0.644
26-40 ปี	156	3.559	0.673
มากกว่า 40 ปี	69	3.480	0.759
รวม	305	3.540	0.684
ด้านกิจกรรม			
น้อยกว่า 26 ปี	80	3.430	0.797
26-40 ปี	156	3.292	0.774
มากกว่า 40 ปี	69	3.200	0.844
รวม	305	3.307	0.798

ตารางที่ 6 (ต่อ)

อายุ	N	\bar{X}	S.D.
ด้านสถานที่			
น้อยกว่า 26 ปี	80	3.887	0.640
26-40 ปี	156	3.754	0.636
มากกว่า 40 ปี	69	3.808	0.615
รวม	305	3.801	0.633
ด้านบริการ			
น้อยกว่า 26 ปี	80	3.287	0.803
26-40 ปี	156	3.337	0.706
มากกว่า 40 ปี	69	3.240	0.689
รวม	305	3.302	0.728
ด้านความรู้			
น้อยกว่า 26 ปี	80	3.540	0.756
26-40 ปี	156	3.430	0.781
มากกว่า 40 ปี	69	3.400	0.742
รวม	305	3.452	0.765

จากตารางที่ 6 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ จำแนกตามอายุนั้น นักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยกว่า 26 ปี มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านสถานที่ และด้านความรู้มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.554 3.430 3.887 และ 3.540 คะแนน ตามลำดับ นักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 26-40 ปี มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านสถานที่ และด้านความรู้มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.559 3.754 และ 3.430 คะแนน ตามลำดับ นักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีความพึงพอใจด้านบุคลากรและด้านสถานที่มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.480 และ 3.808 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีอายุแตกต่างกัน

ความพึงพอใจ/อายุ	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านบุคลากร					
ระหว่างกลุ่ม	0.320	2	0.160	0.340	0.712
ภายในกลุ่ม	142.292	302	0.471		
รวม	142.612	304			
2. ด้านกิจกรรม					
ระหว่างกลุ่ม	2.034	2	1.017	1.603	0.203
ภายในกลุ่ม	191.639	302	0.635		
รวม	193.673	304			
3. ด้านสถานที่					
ระหว่างกลุ่ม	0.935	2	0.467	1.167	0.313
ภายในกลุ่ม	120.940	302	0.400		
รวม	121.874	304			
4. ด้านบริการ					
ระหว่างกลุ่ม	0.470	2	0.235	0.442	0.643
ภายในกลุ่ม	160.738	302	0.532		
รวม	161.208	304			
5. ด้านความรู้					
ระหว่างกลุ่ม	0.876	2	0.438	0.747	0.475
ภายในกลุ่ม	177.244	302	0.587		
รวม	178.121	304			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านสถานที่ ด้านบริการ และด้านความรู้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	N	\bar{X}	S.D.
ด้านบุคลากร			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	94	3.627	0.751
ปริญญาตรี	168	3.562	0.635
สูงกว่าปริญญาตรี	43	3.263	0.663
รวม	305	3.540	0.684
ด้านกิจกรรม			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	94	3.491	0.811
ปริญญาตรี	168	3.306	0.749
สูงกว่าปริญญาตรี	43	2.911	0.827
รวม	305	3.307	0.798
ด้านสถานที่			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	94	3.763	0.687
ปริญญาตรี	168	3.839	0.597
สูงกว่าปริญญาตรี	43	3.738	0.652
รวม	305	3.801	0.633
ด้านบริการ			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	94	3.303	0.828
ปริญญาตรี	168	3.391	0.639
สูงกว่าปริญญาตรี	43	2.951	0.731
รวม	305	3.302	0.728
ด้านความรู้			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	94	3.670	0.787
ปริญญาตรี	168	3.448	0.698
สูงกว่าปริญญาตรี	43	2.990	0.776
รวม	305	3.452	0.765

จากตารางที่ 8 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ จำแนกตามระดับการศึกษานั้น นักท่องเที่ยงที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านสถานที่และด้านความรู้มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.627 3.491 3.763 และ 3.670 คะแนน ตามลำดับ นักท่องเที่ยงที่มีการศึกษาระดับ

ปริญญาตรี มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านสถานที่ และด้านความรู้มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.562 3.839 และ 3.448 คะแนน ตามลำดับ นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความพึงพอใจด้านสถานที่มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.738 คะแนน

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ความพึงพอใจ/ระดับการศึกษา	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านบุคลากร					
ระหว่างกลุ่ม	4.039	2	2.047	4.462	0.012*
ภายในกลุ่ม	138.519	302	0.459		
รวม	142.612	304			
2. ด้านกิจกรรม					
ระหว่างกลุ่ม	9.921	2	4.961	8.153	0.000*
ภายในกลุ่ม	183.751	302	0.608		
รวม	193.673	304			
3. ด้านสถานที่					
ระหว่างกลุ่ม	0.548	2	0.274	0.683	0.506
ภายในกลุ่ม	121.326	302	0.402		
รวม	121.874	304			
4. ด้านบริการ					
ระหว่างกลุ่ม	6.644	2	3.322	6.490	0.002*
ภายในกลุ่ม	154.565	302	0.512		
รวม	161.028	304			
5. ด้านความรู้					
ระหว่างกลุ่ม	13.628	2	6.814	12.510	0.000*
ภายในกลุ่ม	164.493	302	0.545		
รวม	178.121	304			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านบริการ และด้านความรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 10 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	N	\bar{X}	S.D.
ด้านบุคลากร			
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	33	3.570	0.620
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	42	3.408	0.731
พนักงานบริษัทเอกชน/ธุรกิจส่วนตัว	161	3.512	0.691
อาชีพอื่นๆ ^{1/}	69	3.671	0.660
รวม	305	3.540	0.684
ด้านกิจกรรม			
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	33	3.430	0.912
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	42	3.271	0.871
พนักงานบริษัทเอกชน/ธุรกิจส่วนตัว	161	3.259	0.737
อาชีพอื่นๆ ^{1/}	69	3.382	0.836
รวม	305	3.307	0.798
ด้านสถานที่			
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	33	3.704	0.688
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	42	3.881	0.592
พนักงานบริษัทเอกชน/ธุรกิจส่วนตัว	161	3.846	0.556
อาชีพอื่นๆ ^{1/}	69	3.695	0.777
รวม	305	3.801	0.633
ด้านบริการ			
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	33	3.133	0.817
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	42	3.342	0.734
พนักงานบริษัทเอกชน/ธุรกิจส่วนตัว	161	3.285	0.694
อาชีพอื่นๆ ^{1/}	69	3.397	0.755
รวม	305	3.302	0.728

ตารางที่ 10 (ต่อ)

อาชีพ	N	\bar{X}	S.D.
ด้านความรู้			
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	33	3.460	0.799
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	42	3.347	0.787
พนักงานบริษัทเอกชน/ธุรกิจส่วนตัว	161	3.438	0.749
อาชีพอื่นๆ ^{1/}	69	3.544	0.778
รวม	305	3.452	0.765

หมายเหตุ: อาชีพอื่นๆ^{1/} ได้แก่ เกษตรกร ค้าขาย รับจ้าง แม่บ้าน

จากตารางที่ 10 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ จำแนกตามอาชีพนั้น นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านสถานที่และด้านความรู้มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.570 3.430 3.704 และ 3.460 คะแนน ตามลำดับ นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความพึงพอใจด้านสถานที่มากที่สุด ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.881 คะแนน นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านสถานที่และด้านความรู้มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.512 3.846 และ 3.438 คะแนน ตามลำดับ นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพอื่นๆ มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านสถานที่และด้านความรู้มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.671 3.695 และ 3.544 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ความพึงพอใจ/อาชีพ	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านบุคลากร					
ระหว่างกลุ่ม	2.070	3	0.690	1.478	0.221
ภายในกลุ่ม	140.542	301	0.467		
รวม	142.612	304			
2. ด้านกิจกรรม					
ระหว่างกลุ่ม	1.311	3	0.437	0.684	0.563
ภายในกลุ่ม	192.362	301	0.639		
รวม	193.673	304			
3. ด้านสถานที่					
ระหว่างกลุ่ม	1.671	3	0.557	1.395	0.244
ภายในกลุ่ม	120.203	301	0.399		
รวม	121.874	304			
4. ด้านบริการ					
ระหว่างกลุ่ม	1.676	3	0.559	1.054	0.369
ภายในกลุ่ม	159.533	301	0.530		
รวม	161.208	304			
5. ด้านความรู้					
ระหว่างกลุ่ม	1.085	3	0.362	0.615	0.606
ภายในกลุ่ม	177.036	301	0.588		
รวม	178.121	304			

จากตารางที่ 11 พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านสถานที่ ด้านบริการ และด้านความรู้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามรายได้

รายได้	N	\bar{X}	S.D.
ด้านบุคลากร			
น้อยกว่า 10,000 บาท/เดือน	91	3.661	0.643
10,000-20,000 บาท/เดือน	112	3.532	0.666
มากกว่า 20,000 บาท/เดือน	102	3.441	0.729
รวม	305	3.540	0.684
ด้านกิจกรรม			
น้อยกว่า 10,000 บาท/เดือน	91	3.428	0.808
10,000-20,000 บาท/เดือน	112	3.319	0.694
มากกว่า 20,000 บาท/เดือน	102	3.186	0.881
รวม	305	3.307	0.798
ด้านสถานที่			
น้อยกว่า 10,000 บาท/เดือน	91	3.821	0.633
10,000-20,000 บาท/เดือน	112	3.787	0.613
มากกว่า 20,000 บาท/เดือน	102	3.799	0.659
รวม	305	3.801	0.633
ด้านบริการ			
น้อยกว่า 10,000 บาท/เดือน	91	3.265	0.837
10,000-20,000 บาท/เดือน	112	3.390	0.669
มากกว่า 20,000 บาท/เดือน	102	3.238	0.681
รวม	305	3.302	0.728
ด้านความรู้			
น้อยกว่า 10,000 บาท/เดือน	91	3.536	0.782
10,000-20,000 บาท/เดือน	112	3.569	0.679
มากกว่า 20,000 บาท/เดือน	102	3.249	0.804
รวม	305	3.452	0.765

จากตารางที่ 12 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามรายได้นั้น นักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท/เดือน มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านสถานที่และด้านความรู้มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.661 3.428 3.821 และ 3.536 คะแนน ตามลำดับ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ระหว่าง 10,000-20,000

บาท/เดือน มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านสถานที่และด้านความรู้มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.532 3.787 และ 3.569 คะแนน ตามลำดับ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน มีความพึงพอใจด้านบุคลากรและสถานที่มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.441 และ 3.799 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีรายได้แตกต่างกัน

ความพึงพอใจ/รายได้	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านบุคลากร					
ระหว่างกลุ่ม	2.338	2	1.169	2.517	0.082
ภายในกลุ่ม	140.274	302	0.464		
รวม	142.612	304			
2. ด้านกิจกรรม					
ระหว่างกลุ่ม	2.849	2	1.425	2.255	0.107
ภายในกลุ่ม	190.823	302	0.632		
รวม	193.673	304			
3. ด้านสถานที่					
ระหว่างกลุ่ม	0.057	2	0.029	0.071	0.931
ภายในกลุ่ม	121.817	302	0.403		
รวม	121.874	304			
4. ด้านบริการ					
ระหว่างกลุ่ม	1.404	2	0.702	1.327	0.267
ภายในกลุ่ม	159.804	302	0.529		
รวม	161.208	304			
5. ด้านความรู้					
ระหว่างกลุ่ม	6.399	2	3.199	5.627	0.004*
ภายในกลุ่ม	171.722	302	0.569		
รวม	178.121	304			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 13 พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจด้านความรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 14 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	N	\bar{X}	S.D.
ด้านบุคลากร			
ภาคเหนือ	158	3.794	0.648
ภาคกลาง	101	3.244	0.644
ภาคอื่นๆ ^{1/}	46	3.318	0.553
รวม	305	3.540	0.684
ด้านกิจกรรม			
ภาคเหนือ	158	3.464	0.781
ภาคกลาง	101	3.110	0.741
ภาคอื่นๆ ^{1/}	46	3.200	0.876
รวม	305	3.307	0.798
ด้านสถานที่			
ภาคเหนือ	158	3.863	0.625
ภาคกลาง	101	3.722	0.646
ภาคอื่นๆ ^{1/}	46	3.104	0.621
รวม	305	3.801	0.633
ด้านบริการ			
ภาคเหนือ	158	3.517	0.713
ภาคกลาง	101	3.055	0.633
ภาคอื่นๆ ^{1/}	46	3.104	0.757
รวม	305	3.302	0.728
ด้านความรู้			
ภาคเหนือ	158	3.670	0.769
ภาคกลาง	101	3.192	0.689
ภาคอื่นๆ ^{1/}	46	3.273	0.697
รวม	305	3.452	0.765

หมายเหตุ: ^{1/} ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้

จากตารางที่ 14 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามภูมิลำเนานั้น นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านสถานที่ ด้านบริการและด้านความรู้มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย

3.794 3.464 3.863 3.517 และ 3.670 คะแนน ตามลำดับ นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง มีความพึงพอใจด้านสถานที่มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.722 คะแนน

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน

ความพึงพอใจ/ภูมิลำเนา	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านบุคลากร					
ระหว่างกลุ่ม	21.304	2	10.652	26.518	0.000*
ภายในกลุ่ม	121.309	302	0.402		
รวม	142.612	304			
2. ด้านกิจกรรม					
ระหว่างกลุ่ม	8.333	2	4.167	6.789	0.001*
ภายในกลุ่ม	185.340	302	0.614		
รวม	193.673	304			
3. ด้านสถานที่					
ระหว่างกลุ่ม	1.318	2	0.659	1.650	1.194
ภายในกลุ่ม	120.557	302	0.399		
รวม	121.874	304			
4. ด้านบริการ					
ระหว่างกลุ่ม	15.289	2	7.645	15.822	0.000*
ภายในกลุ่ม	145.919	302	0.483		
รวม	161.208	304			
5. ด้านความรู้					
ระหว่างกลุ่ม	15.858	2	7.926	14.751	0.000*
ภายในกลุ่ม	162.268	302			
รวม	178.121	304			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 15 พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านบริการ และด้านความรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 16 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	N	\bar{X}	S.D.
ด้านบุคลากร			
ไม่มีประสบการณ์	124	3.416	0.739
มีประสบการณ์ 1-3 ครั้ง	91	3.741	0.654
มีประสบการณ์มากกว่า 3 ครั้ง	90	3.507	0.592
รวม	305	3.540	0.684
ด้านกิจกรรม			
ไม่มีประสบการณ์	124	3.295	0.786
มีประสบการณ์ 1-3 ครั้ง	91	3.298	0.863
มีประสบการณ์มากกว่า 3 ครั้ง	90	3.333	0.752
รวม	305	3.307	0.798
ด้านสถานที่			
ไม่มีประสบการณ์	124	3.723	0.675
มีประสบการณ์ 1-3 ครั้ง	91	3.868	0.582
มีประสบการณ์มากกว่า 3 ครั้ง	90	3.841	0.617
รวม	305	3.801	0.633
ด้านบริการ			
ไม่มีประสบการณ์	124	3.188	0.749
มีประสบการณ์ 1-3 ครั้ง	91	3.409	0.639
มีประสบการณ์มากกว่า 3 ครั้ง	90	3.350	0.767
รวม	305	3.302	0.728
ด้านความรู้			
ไม่มีประสบการณ์	124	3.461	0.800
มีประสบการณ์ 1-3 ครั้ง	91	3.386	0.803
มีประสบการณ์มากกว่า 3 ครั้ง	90	3.506	0.675
รวม	305	3.452	0.765

จากตารางที่ 16 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้จำแนกตามประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น นักท่องเที่ยวที่ไม่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านสถานที่และด้านความรู้มาก

ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.416 3.723 และ 3.461 คะแนน ตามลำดับ นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรระหว่าง 1-3 ครั้ง มีความพึงพอใจด้านบุคลากรและสถานที่มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.741 และ 3.868 คะแนน ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากกว่า 3 ครั้ง มีความพึงพอใจด้านบุคลากร ด้านสถานที่และด้านความรู้มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.507 3.841 และ 3.506 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรแตกต่างกัน

ความพึงพอใจ/ประสบการณ์ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านบุคลากร					
ระหว่างกลุ่ม	5.686	2	2.843	6.270	0.002*
ภายในกลุ่ม	136.926	302	0.453		
รวม	142.612	304			
2. ด้านกิจกรรม					
ระหว่างกลุ่ม	0.086	2	0.043	0.067	0.935
ภายในกลุ่ม	193.587	302	0.641		
รวม	193.673	304			
3. ด้านสถานที่					
ระหว่างกลุ่ม	1.298	2	0.649	1.626	0.199
ภายในกลุ่ม	120.576	302	0.399		
รวม	121.874	304			
4. ด้านบริการ					
ระหว่างกลุ่ม	2.858	2	1.429	2.725	0.067
ภายในกลุ่ม	158.350	302	0.524		
รวม	161.208	304			
5. ด้านความรู้ที่ได้รับ					
ระหว่างกลุ่ม	0.666	2	0.333	0.567	0.568
ภายในกลุ่ม	177.454	302	0.588		
รวม	178.121	304			

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 17 พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ที่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรแตกต่างกัน มีความพึงพอใจด้านบุคลากรแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหาของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีรายละเอียดดังตารางที่ 18 ต่อไปนี้

1. ด้านบุคลากร สำหรับปัญหาที่นักท่องเที่ยวมีต่อด้านบุคลากร พบว่ามีปัญหาร้อยละ 5.0 ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากผู้บรรยายประจำจุดต่างๆมีน้อย ร้อยละ 4.6 และพนักงานไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส ร้อยละ 0.4
2. ด้านกิจกรรม สำหรับปัญหาที่นักท่องเที่ยวมีต่อด้านกิจกรรม พบว่ามีปัญหาร้อยละ 14.0 ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากพันธุ์กล้วยไม้ไม่หลากหลาย ร้อยละ 4.6 พันธุ์ผีเสื้อไม่หลากหลาย ร้อยละ 4.4 กิจกรรมสาธิตน้อยเกินไป ร้อยละ 3.4 และกิจกรรมไม่หลากหลาย ร้อยละ 1.6
3. ด้านสถานที่ สำหรับปัญหาที่นักท่องเที่ยวมีต่อด้านสถานที่ พบว่ามีปัญหาร้อยละ 10.0 ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากที่จอดรถไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม ร้อยละ 4.1 ป้ายแสดงชื่อพันธุ์และรายละเอียดมีน้อยเกินไป ร้อยละ 1.9 ฟาร์มมีขนาดเล็ก ร้อยละ 1.6 ป้ายบอกทางมีน้อยเกินไป ไม่ชัดเจน ร้อยละ 0.9 ห้องสุขาไม่เพียงพอ ร้อยละ 0.7 ที่นั่งพักผ่อนน้อยเกินไปและไม่มีเพลงเปิดในร้านอาหาร ร้อยละ 0.4
4. ด้านบริการ สำหรับปัญหาที่นักท่องเที่ยวมีต่อด้านบริการ พบว่ามีปัญหาร้อยละ 7.0 ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากไม่มีเอกสารและแผ่นพับแจก ร้อยละ 4.9 การเสิร์ฟอาหารไม่ต่อเนื่องและรสชาติไม่ถูกปาก ร้อยละ 1.4 และการประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลของฟาร์มน้อยเกินไป ร้อยละ 0.7

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละ ปัญหาของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์ม
กล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

(n=305)		
ปัญหา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ด้านบุคลากร		
ไม่มีปัญหา	291	95.0
มีปัญหา	14	5.0
ผู้บรรยายประจำจุดต่างๆมีน้อย	13	4.6
พนักงานไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส	1	0.4
ด้านกิจกรรม		
ไม่มีปัญหา	263	86.0
มีปัญหา	42	14.0
พันธุ์กล้วยไม้ไม่หลากหลาย	14	4.6
พันธุ์ผีเสื้อไม่หลากหลาย	13	4.4
กิจกรรมสาธิตน้อยเกินไป	10	3.4
กิจกรรมไม่หลากหลาย	5	1.6
ด้านสถานที่		
ไม่มีปัญหา	274	90.0
มีปัญหา	31	10.0
ที่จอดรถไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม	13	4.1
ป้ายแสดงชื่อพันธุ์และรายละเอียดมีน้อยเกินไป	6	1.9
ฟาร์มมีขนาดเล็ก	5	1.6
ป้ายบอกทางมีน้อยเกินไป ไม่ชัดเจน	3	0.9
ห้องสุขาไม่เพียงพอ	2	0.7
ที่นั่งพักผ่อนน้อยเกินไป	1	0.4
ไม่มีเพลงเปิดในร้านอาหาร	1	0.4
ด้านบริการ		
ไม่มีปัญหา	285	93.0
มีปัญหา	20	7.0
ไม่มีเอกสารและแผ่นพับแจก	2	4.9
การเสิร์ฟอาหารไม่ต่อเนื่องและรสชาติไม่ถูกปาก	4	1.4
การประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลของฟาร์มน้อยเกินไป	14	0.7

สำหรับข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบล
ริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีรายละเอียดดังตารางที่ 19 ต่อไปนี้

1. ด้านบุคลากร พบว่ามีข้อเสนอแนะร้อยละ 4.0 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรจัด/เพิ่ม
ผู้บรรยายประจำจุดต่างๆ ให้มากขึ้น

2. ด้านกิจกรรม พบว่ามีข้อเสนอแนะร้อยละ 14.0 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการเพิ่มพันธุ์
กล้วยไม้ให้มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 4.6 ควรเพิ่มจำนวนพันธุ์ผีเสื้อ และพันธุ์ผีเสื้อให้
มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ร้อยละ 4.4 เพิ่มรอบการสาธิตกิจกรรม ร้อยละ 3.4 และเพิ่มความ
หลากหลายของกิจกรรมให้มากขึ้น ร้อยละ 1.6

3. ด้านสถานที่ พบว่ามีข้อเสนอแนะร้อยละ 10.0 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพิ่มพื้นที่จอดรถ
ให้มีความเพียงพอและเหมาะสม ร้อยละ 4.1 ควรเพิ่มป้ายแสดงชื่อพันธุ์และรายละเอียด ร้อยละ 1.9
ควรเพิ่มขนาดของฟาร์ม ร้อยละ 1.6 ควรเพิ่มป้ายบอกทางและทำให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ร้อยละ
0.9 ควรเพิ่มปริมาณห้องสุขาให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว ร้อยละ 0.7 ควรเพิ่มที่นั่งพักให้มากขึ้น
ร้อยละ 0.4 เท่ากับควรมีเพลงเปิดในร้านอาหาร

4. ด้านบริการ พบว่ามีข้อเสนอแนะร้อยละ 7.0 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะที่ควรเพิ่มการ
ประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลของฟาร์มเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 4.9 การเสิร์ฟอาหารควรมีความ
ต่อเนื่องและปรับรสชาติอาหารให้ถูกปากกับนักท่องเที่ยวชาวไทย ร้อยละ 1.4 และควรจัดทำ
เอกสารและแผ่นพับไว้แจกนักท่องเที่ยว ร้อยละ 0.7

5. ด้านความรู้ พบว่ามีข้อเสนอแนะร้อยละ 1.0 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรมีการให้
ความรู้เกี่ยวกับการปลูกและการดูแลรักษากล้วยไม้พันธุ์ต่างๆ

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละ ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลลพบุรี อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

(n=305)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ด้านบุคลากร		
ไม่มีข้อเสนอแนะ	292	96.0
มีข้อเสนอแนะ	13	4.0
ควรจัดเพิ่มผู้บรรยายประจำจุดต่างๆให้มากขึ้น	13	4.0
ด้านกิจกรรม		
ไม่มีข้อเสนอแนะ	263	86.0
มีข้อเสนอแนะ	42	14.0
การเพิ่มพันธุ์กล้วยไม้ให้มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น	14	4.6
ควรเพิ่มจำนวนผีเสื้อและพันธุ์ผีเสื้อให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น	13	4.4
ควรเพิ่มรอบการสาธิตกิจกรรม	10	3.4
ควรเพิ่มความหลากหลายของกิจกรรมให้มากขึ้น	5	1.6
ด้านสถานที่		
ไม่มีข้อเสนอแนะ	274	90.0
มีข้อเสนอแนะ	31	10.0
ควรเพิ่มพื้นที่จอดรถให้มีความเพียงพอและเหมาะสม	13	4.1
ควรเพิ่มป้ายแสดงชื่อพันธุ์และรายละเอียด	6	1.9
ควรเพิ่มขนาดของฟาร์ม	5	1.6
ควรเพิ่มป้ายบอกทางและทำให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น	3	0.9
ควรเพิ่มปริมาณห้องสุขาให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว	2	0.7
ควรเพิ่มที่นั่งพักให้มากขึ้น	1	0.4
ควรมีเพลงเปิดในร้านอาหาร	1	0.4
ด้านบริการ		
ไม่มีข้อเสนอแนะ	285	93.0
มีข้อเสนอแนะ	20	7.0
ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลของฟาร์มเพิ่มมากขึ้น	14	4.9
การเสิร์ฟอาหารควรมีความต่อเนื่องและปรับรสชาติอาหาร		
ให้ถูกปากแก่นักท่องเที่ยวชาวไทย	4	1.4
ควรจัดทำเอกสารและแผ่นพับไว้แก่นักท่องเที่ยว	2	0.7

ตารางที่ 19 (ต่อ)

(n=305)		
ข้อเสนอแนะ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ด้านความรู้		
ไม่มีข้อเสนอแนะ	304	99.0
มีข้อเสนอแนะ	1	1.0
ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกและ การดูแลรักษากล้วยไม้พันธุ์ต่างๆ	1	1.0

ข้อวิจารณ์

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

นักท่องเที่ยวเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เนื่องจากกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ มีกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เช่น กิจกรรมการสาธิตวิธีการทำเครื่องประดับจากดอกกล้วยไม้ ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่นักท่องเที่ยวเพศหญิงให้ความสนใจเป็นอย่างมากและเป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างหาชมได้ยาก จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวเพศหญิงเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ มากกว่านักท่องเที่ยวเพศชาย นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ได้จัดผู้บรรยายกิจกรรมและป้ายให้ความรู้ไว้ให้แก่นักท่องเที่ยว จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีที่มีความสนใจและต้องการศึกษาหาความรู้เรื่องกล้วยไม้และผีเสื้อ มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้มาก อีกทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้เก็บค่าเข้าชมฟาร์มในราคาขอมเยา เพียงคนละ 40 บาท เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่สูงมากนัก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน สามารถมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ เพื่อพักผ่อนและศึกษาหาความรู้ได้ เนื่องจากอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่เป็นแหล่งปลูกกล้วยไม้แหล่งใหญ่ที่สุดของจังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งเจ้าของฟาร์มยังเปิดพื้นที่เกษตรกรรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตลอดทั้งปี โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือและภาคกลาง จะนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ในช่วงเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์มากกว่าเดือนอื่นๆ เพราะเป็นช่วงที่จังหวัดเชียงใหม่มีอากาศเย็นและเป็นช่วงที่กล้วยไม้

เมืองหนาวออกดอกสวยที่สุดในรอบปี และนักท่องเที่ยวส่วนมากที่มาท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ เป็นนักท่องเที่ยวที่ไม่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้เป็นแห่งแรก และจากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่ไม่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่และด้านความรู้มาก แสดงว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ นอกจากจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจแล้วนักท่องเที่ยวยังได้รับความรู้เรื่องกล้วยไม้และพืชสื่ออีกด้วย

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

1. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อด้านบุคลากรของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก นั่นคือ เป็นการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่พอใจ ด้วยระดับคะแนนเฉลี่ย 3.53 คะแนน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้ให้บริการต้อนรับ ผู้ให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ผู้จำหน่ายตั๋วและผู้จำหน่ายของที่ระลึกของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ มีความสามารถในการต้อนรับและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เพราะสิ่งที่ผู้รับบริการคาดหวัง คือ การได้รับบริการจากผู้ให้บริการอย่างสุภาพ ความเอาใจใส่ น้ำใจ ไมตรีและความรวดเร็วในการให้บริการ แต่ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อผู้นำชมกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและผู้บรรยายประจำจุดต่างๆ ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากบุคลากรที่คอยให้บริการนักท่องเที่ยวในส่วนนี้มีน้อยจึงทำให้ไม่สามารถดูแลเอาใจใส่ ตอบสนองความต้องการและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรเพิ่มผู้นำชมกิจกรรมและผู้บรรยายประจำจุดต่างๆ เพื่อจะได้ดูแลเอาใจใส่ ตอบสนองความต้องการและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง

2. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อด้านกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง นั่นคือ จะต้องมีการปรับปรุงบริการในส่วนที่ยังบกพร่องอยู่ในบางส่วนให้เหมาะสม ด้วยระดับคะแนนเฉลี่ย 3.30 คะแนน ทั้งนี้การที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ในระดับปานกลาง ซึ่งมีสาเหตุมาจากกิจกรรมไม่หลากหลาย พันธุ์พืชสื่อไม่หลากหลายและจำนวนพืชสื่อในฟาร์มพืชสื่อมีน้อย ดังนั้นการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงวัย การเพิ่มปริมาณและจำนวนของพันธุ์พืชสื่อ นอกจากนั้นการจัดรอบการสาธิตและบรรยายกิจกรรม จะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมการสาธิตและรับฟังการบรรยายได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งการเปิดโอกาสให้

นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของแหล่งท่องเที่ยวนี้จะสามารถส่งผลให้ นักท่องเที่ยวเกิดสนุกสนาน เพลิดเพลินและความพึงพอใจต่อกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร ฟาร์มกล้วยไม้เพิ่มมากขึ้น

3. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อด้านสถานที่ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก นั่นคือ เป็นการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่พอใจ ด้วยระดับคะแนน เฉลี่ย 3.79 คะแนน เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตั้งอยู่ติดกับถนนใหญ่ทำให้ นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวได้อย่างสะดวก นอกจากนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ยังมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีความร่มรื่นเต็มไปด้วยดอกกล้วยไม้และไม้ดอกไม้ประดับ สวยงามนานาพันธุ์ ภายในฟาร์มมีความสะอาด เป็นระเบียบ มีการจัดเส้นทางเดินชมภายในแหล่ง ท่องเที่ยวที่สะดวกและปลอดภัย มีการจัดสถานที่นั่งพักไว้ให้นักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ เหมาะสมและกระจายอย่างทั่วถึง ทำให้นักท่องเที่ยวมีนั่งพักเพื่อผ่อนคลายความเหนื่อยและเมื่อยล้า ในระหว่างการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ นอกจากนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้จัดทำที่จอดรถไว้ให้ นักท่องเที่ยวตรงด้านหน้าของฟาร์ม ซึ่งส่งผลให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินเข้าฟาร์มได้อย่างสะดวก และไม่ต้องเดินไกล

4. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อด้านบริการของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก นั่นคือ เป็นการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่พอใจ ด้วยระดับคะแนน เฉลี่ย 3.61 คะแนน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ มีศักยภาพในการ รองรับและให้บริการนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เพราะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม เช่น มีน้ำดื่มไว้คอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ดิ่ดป้ายบอกทางและป้ายให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวไว้เป็นระยะๆอย่างทั่วถึง มีห้องน้ำที่ สะอาดและเพียงพอ มีร้านอาหารที่สะอาดและอาหารมีรสชาติดีไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีจุด จำหน่ายของที่ระลึกไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวสามารถซื้อหาของที่ระลึกและ ผลิตภัณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ไปฝากญาติมิตรได้อย่างสะดวก นอกจากนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรจัดทำแผ่นพับไว้แจกนักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวได้ ทราบข้อมูลเบื้องต้นและข้อควรปฏิบัติต่างๆของแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งแผ่นพับยังสามารถใช้เป็น สื่อกลางในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวได้ดีอีกด้วย เพราะจากผลการวิจัย ได้ชี้ให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ได้รับข้อมูลข่าวสารของ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากเพื่อน/ญาติ สูงถึงร้อยละ 34.75 แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวที่ได้ เดินทางมาเที่ยวแล้วได้เดินทางกลับมาเที่ยวอีก และยังสามารถพาเพื่อน/ญาติ/ครอบครัว ซึ่งเป็น

นักท่องเที่ยวนิยมมาด้วยนอกจากนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ควรจัดทำแผ่นป้าย และเอกสารให้ความรู้ต่างๆเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้จากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้เพิ่มมากขึ้น

5. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อด้านความรู้ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้วยระดับคะแนนเฉลี่ย 3.45 คะแนน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าหลังจากที่นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้แล้วนักท่องเที่ยวได้รับความรู้เกี่ยวกับชนิด พันธุ์กล้วยไม้ รู้ถึงวิธีการทำเครื่องประดับจากดอกกล้วยไม้ รู้ถึงวิธีการทำเครื่องประดับจากดอกกล้วยไม้ รู้ถึงวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อกล้วยไม้และรู้ถึงชนิดและประโยชน์ของผีเสื้อเพิ่มมากขึ้น และนักท่องเที่ยวยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีกด้วย

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ ภูมิลำเนาและประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และผลการศึกษาก็ชี้ให้เห็นว่า

1. นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ด้านบุคลากรและกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจึงทำให้สามารถให้บริการและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพศหญิงได้ดีกว่านักท่องเที่ยวเพศชายจึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวเพศหญิงมีความพึงพอใจด้านบริการของบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ มากกว่านักท่องเที่ยวเพศชาย นอกจากนี้การที่นักท่องเที่ยวเพศหญิงมีความพึงพอใจด้านกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ มากกว่าเพศชายอาจเป็นเพราะว่าโดยธรรมชาติของเพศหญิงแล้วมักจะชอบของสวยงามๆ โดยเฉพาะดอกไม้ ผีเสื้อและมีความสนใจงานประดิษฐ์ประเภทต่างๆมากกว่าเพศชายจึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวเพศหญิงมีความพึงพอใจด้านกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้มากกว่านักท่องเที่ยวเพศชาย

2. นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านสถานที่ ด้านบริการ และด้านความรู้ไม่แตกต่างกัน

3. นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ด้านบุคลากร กิจกรรม บริการ และความรู้ที่ได้รับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความพึงพอใจด้านบุคลากร กิจกรรม บริการ และความรู้ที่ได้รับต่ำกว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับต่ำกว่าปริญญาตรี แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีต้องการได้รับการบริการและการดูแลเอาใจใส่ที่ดีจากบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้และความต้องการกิจกรรมและความรู้ที่เป็นเชิงวิชาการเชิงลึกมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

4. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านสถานที่ ด้านบริการ และด้านความรู้ไม่แตกต่างกัน

5. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ด้านความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน มีความพึงพอใจด้านความรู้ที่ได้รับต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ระหว่าง 10,000-20,000 บาท/เดือนและน้อยกว่า 10,000 บาท/เดือน

6. นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ด้านบุคลากร กิจกรรม บริการ และความรู้ที่ได้รับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือมีความพึงพอใจด้านบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ สูงกว่านักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางและภาคอื่นๆ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือสูงถึงร้อยละ 51.80 และบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่ก็เป็นคนเหนือและสื่อสารกับนักท่องเที่ยวด้วยภาษาเหนือ จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือมีความพึงพอใจด้านบุคลากรสูงกว่านักท่องเที่ยวที่มีที่อยู่ปัจจุบันอยู่ในภูมิภาคอื่นๆ

นอกจากนั้นในทางภาคเหนือมีฟาร์มกล้วยไม้ที่เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรค่อนข้างน้อยและฟาร์มกล้วยไม้ฟาร์มอื่นๆในเชียงใหม่ที่เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นก็มักมีกิจกรรมที่หลากหลายน้อยกว่าฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์แกนิก-ปัตเตอร์ฟลาย จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือมีความพึงพอใจด้านกิจกรรม บริการและความรู้ที่ได้รับต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางและภาคอื่นๆ

7. นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการศึกษาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่านักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรระหว่าง 1-3 ครั้งและมีประสบการณ์มากกว่า 3 ครั้ง มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจด้านบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ มากกว่านักท่องเที่ยวที่ไม่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 คะแนน รองลงมา คือ มีประสบการณ์มากกว่า 3 ครั้งและไม่มีประสบการณ์ มีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 คะแนน และ 3.41 คะแนน ตามลำดับ การที่นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร 1-3 ครั้งและมีประสบการณ์มากกว่า 3 ครั้ง มีคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจสูงกว่านักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรน้อยกว่า ชี้ให้เห็นว่าบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ มีความสามารถในการให้บริการได้ดีไม่น้อยไปกว่าบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่อื่นๆที่นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรระหว่าง 1-3 ครั้งและมีประสบการณ์มากกว่า 3 ครั้งเคยไปเที่ยวมา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีจุดประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ 2.) ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ 3.) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ 4.) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวจำนวน 305 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่า t-test และ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.10 เป็นเพศชาย ร้อยละ 45.90 มีอายุระหว่าง 26-40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 51.14 รองลงมาอายุน้อยกว่า 26 ปี ร้อยละ 26.23 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ 55.08 รองลงมา มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 30.82 มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/ธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด ร้อยละ 52.79 รองลงมา มีอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 22.69 มีรายได้ระหว่าง 10,000-20,000 บาท/เดือน มากที่สุด ร้อยละ 36.72 รองลงมา มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน ร้อยละ 33.44 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ มากที่สุด ร้อยละ 51.80 รองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง ร้อยละ 33.12 ไม่มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากที่สุด ร้อยละ 40.66 รองลงมา มีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรระหว่าง 1-3 ครั้ง ร้อยละ 29.84 นอกจากนั้นยังพบว่านักท่องเที่ยว

ได้รับข้อมูลข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านทางบริษัทนำเที่ยว มากที่สุด ร้อยละ 36.07 รองลงมา ได้รับข้อมูลข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านทางเพื่อน/ญาติ ร้อยละ 34.75

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมแล้วพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ในระดับมาก นั่นคือ เป็นการให้บริการอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่พอใจ ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.53 คะแนน โดยนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในด้านสถานที่ ด้านบริการ ด้านบุคลากร ด้านความรู้มาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.79 3.61 3.53 และ 3.45 คะแนน ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

จากตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ ภูมิลำเนา ประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุและอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลกับความพึงพอใจ
ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม
จังหวัดเชียงใหม่

สภาพพื้นฐาน ส่วนบุคคล	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว				
	บุคลากร	กิจกรรม	สถานที่	บริการ	ความรู้
เพศ	/	/	-	-	-
อายุ	-	-	-	-	-
ระดับการศึกษา	/	/	-	/	/
อาชีพ	-	-	-	-	-
รายได้	-	-	-	-	/
ภูมิลำเนา	/	/	-	/	/
ประสบการณ์ท่องเที่ยว					
เชิงเกษตร	/	-	-	-	-

/ หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน

- หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหาของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านกิจกรรม ร้อยละ 14.0 ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากพันธุ์กล้วยไม้ไม่หลากหลายร้อยละ 4.6 รองลงมา คือ ปัญหาด้านสถานที่ ร้อยละ 10.0 ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากที่จอดรถไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม ร้อยละ 4.1 ปัญหาด้านบริการ ร้อยละ 7 ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากการประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลของฟาร์มแก่นักท่องเที่ยวน้อยเกินไป ร้อยละ 4.9 และอันดับสุดท้าย คือ ปัญหาด้านบุคลากร ร้อยละ 5.0 ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากผู้บรรยายประจำจุดต่างๆมีน้อย ร้อยละ 4.6 ส่วนข้อเสนอแนะของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นข้อเสนอแนะด้านกิจกรรม ร้อยละ 14.0 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการเพิ่มพันธุ์กล้วยไม้ให้มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 4.6 รองลงมา คือ ข้อเสนอแนะด้านสถานที่ ร้อยละ 10.0 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพิ่มพื้นที่จอดรถให้เพียงพอเหมาะสม ร้อยละ 4.1 ข้อเสนอแนะด้านบริการ ร้อยละ 7.0 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะที่ควรเพิ่มการ

ประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลของฟาร์มเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 4.9 ข้อเสนอแนะด้านบุคลากร ร้อยละ 4.0 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัด/เพิ่มผู้บรรยายประจำจุดต่างๆให้มากขึ้น และอันดับสุดท้าย คือ ข้อเสนอแนะด้านความรู้ เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกและการดูแลกล้วยไม้พันธุ์ต่างๆ ร้อยละ 1.0

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลลพบุรี อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา พบว่า

ด้านบุคลากร

ควรเพิ่มผู้นำชมกิจกรรมและผู้บรรยายประจำจุดต่างๆให้เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ถ้าผู้นำชมกิจกรรมและผู้บรรยายประจำฟาร์มมีน้อย ควรจัดการบรรยายให้เป็นระบบ เช่น การจัดรอบการบรรยายเป็นช่วงเวลาตามที่กำหนดไว้ในแต่ละช่วงวัน วิธีการนี้จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับฟังการบรรยายกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างทั่วถึงและได้รับความรู้ตามต้องการ

ด้านกิจกรรม

ควรเพิ่มพันธุ์กล้วยไม้ในฟาร์มให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกล้วยไม้ประจำถิ่นที่พบเฉพาะในภาคเหนือของประเทศไทย นอกจากนั้นควรมีการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมให้มีความหลากหลายมากขึ้น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน และประสบการณ์ตามที่ตั้งใจไว้

ด้านสถานที่

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีทางเดินที่สะอาด สะดวก สบาย ไม้ขึ้นและและปลอดภัย นอกจากนั้นเส้นทางเดินชมควรมีเครื่องหมาย ป้ายบอกทาง และป้ายอธิบายอย่างเพียงพอและชัดเจนเป็นระยะๆ นอกจากนั้นควรเพิ่มพื้นที่จอดรถให้เพียงพอต่อปริมาณรถของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมในแต่ละวัน นอกจากนั้นบริเวณที่จอดรถควรทำการลาดยางหรือลาดหินกรวดให้เรียบร้อย

เพื่อป้องกันการเกิดฝุ่น ดินโคลนและกันการลื่น ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถจอดรถได้อย่างสะดวกและเดินเข้ามาท่องเที่ยวในฟาร์มได้อย่างปลอดภัย

ด้านบริการ

ควรจัดทำป้ายให้ความรู้ต่างๆเพิ่มมากขึ้นและควรจัดทำแผ่นพับเพื่อการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้เพื่อแจกจ่ายให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ

ด้านความรู้

ควรเพิ่มชนิด พันธุ์กล้วยไม้และผีเสื้อให้มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้นและควรติดป้าย เพื่อให้ข้อมูลเบื้องต้น เช่น ชื่อพันธุ์ ลักษณะประจำพันธุ์ และวิธีการขยายพันธุ์/การผสมพันธุ์ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในการวิจัยครั้งต่อไปผู้สนใจควรศึกษาในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ของประเทศไทย
2. ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรในการเปิดพื้นที่ทำการเกษตรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้
3. ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้
4. ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ในทั่วทุกภาคของประเทศ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2543. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว
เกษตร. (อัครสำเนา)
- กรมวิชาการเกษตร. 2549. สถานการณ์การผลิตและการตลาดกล้วยไม้. Online, 9 สิงหาคม 2549
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2550. พื้นที่ปลูกกล้วยไม้. Online, 23 กรกฎาคม 2550
- กรรณิการ์ อัสวอรเดช. 2550. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กิตติศักดิ์ รัตนหล. 2547. ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับ
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการดำเนินงานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชน.
กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาธุรกิจการเกษตร,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉลองศรี พิมลสมพงษ์. 2548. การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉันทัช วรรณถนอม. 2547. การวางแผนและการจัดรายการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
เฟื่องฟ้าพรินติ้ง.
- ชัยพร วิชชาวุธ. 2545. มุสสารจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เดชา ไต้สูงเนิน. 2543. ศึกษาสภาพการณ์การท่องเที่ยวเกษตรบ้านม่วงคำ ตำบลโป่งแยง
อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
จัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทศพร มณีรัตน์. 2549. การบริหารและการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. เอกสารประกอบการ
บรรยาย. (อัครสำเนา)

- นิคม จารุมณี. 2544. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์.
- นิพนธ์ คันทเสวี. 2525. มนุษย์สัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญฤทธิ ลิ้มขุ่น. 2548. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร ทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประสิทธิ์ ทองอ่อน. 2542. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ: เชิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- ปราณี รามสูตร. 2542. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ปรีชา แดงโรจน์. 2544. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: บริษัท ไฟว์ แอนด์ โฟร์ พรินติ้ง จำกัด.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2542. กรุงเทพฯ: บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด
- พาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-แบตเตอรี่ฟลาย. 2549. สัมภาษณ์. 19 สิงหาคม 2549.
- ภาวิณี เวชสิทธิ์นิรภัย. 2543. ศักยภาพและปัญหาของการท่องเที่ยวเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มาลี จุฑา. 2544. การประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ.
- ยศวีร์ ยุกตนันท์. 2547. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเลียบคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ยุคทวารวณ ภัทรเลาหะ. 2536. การประเมินความต้องการข่าวสารข้อมูลในชนบทจังหวัดลำปาง.
เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รวีรวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์. 2540. การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2549. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง นโยบายและการ
พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน. เอกสารประกอบการบรรยาย. (อัดสำเนา)

ลำพอง ศรีทับทิม. 2535. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทาง
กายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์วิชา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรรณภา วงษ์วานิช. 2546. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิชัย เทียนน้อย. 2545. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.

วินัย เพชรช่วย. 2548. การจูงใจในการทำงาน. Online, 19 มิถุนายน 2549

วิภาพร มาพบสุข. 2540. จิตวิทยาการทำงาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

ศรัณยู วรากุลวิทย์. 2546. ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ เฟื่องฟ้า
พริ้นติ้ง.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2539. การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: คู่แข่งบุ๊คส์

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2540. รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการ
เพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2531. **จิตวิทยาทั่วไป**. เอกสารการสอนชุดจิตวิทยาทั่วไป, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สนิท เหลืองบุตรนาถ. 2529. **ความพึงพอใจของนักศึกษาโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อการเรียนวิชาขยายพันธุ์พืชของมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมศรี ภัทรธรรม. 2540. **รายงานผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน ศูนย์การศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอลำลูกกา จังหวัดเพชรบุรี เพื่อพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในการถ่ายทอดเทคโนโลยี**. สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. 2543. **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลของการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร โดยวิธีการศึกษาดูงานของประชาชนผู้สนใจในการเกษตร**. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สร้อยตระกูล อรรถมานะ. 2545. **พฤติกรรมองค์กร: ทฤษฎีและการประยุกต์**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สายฝน สุกุลเจริญ. 2540. **การศึกษาแรงจูงใจกับบทบาทการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย**. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่. 2549. **สภาพเศรษฐกิจจังหวัดเชียงใหม่**. Online, 16 สิงหาคม 2549

สำนักงานอำเภอแม่ริม. 2549. **ข้อมูลทั่วไปอำเภอแม่ริม**. Online, 16 สิงหาคม 2549

เสาวนิต ตั้งตระกูล. 2533. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อภิวรรณ เกียงขวา. 2534. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. 1944. Bangkok: D.K. Book House

Smith V. 1989. **Host and Guests: The Anthropology of Tourism.** 2nd ed., George Allen & Urwin Ltd., London.

Yamane, Taro. 1973. **Statistics: an introduction analysis/Taro Yamane.** New York: Harper & Row, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้
ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

โดย นิสิตปริญญาโท ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร สาขาส่งเสริมการเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำชี้แจงแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงใน () และกรอกข้อความในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน
และตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้รับจะนำมาใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น จึงใคร่ขอขอบพระคุณในความ
กรุณาที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีไว้ ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่ได้มาเยี่ยมชมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์ม
กล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. ระดับการศึกษา
() 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี () 2. ปริญญาตรี () 3. สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ
() 1. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา () 3. พนักงานบริษัทเอกชน/ธุรกิจส่วนตัว
() 2. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ () 4. อื่นๆ
5. รายได้
() 1. น้อยกว่า 10,000 บาท/เดือน
() 2. 10,000-20,000 บาท/เดือน
() 3. มากกว่า 20,000 บาท/เดือน

6. ภูมิลำเนาของท่านอยู่ในภาคใด

- () 1. ภาคเหนือ () 2. ภาคกลาง () 3. ภาคอื่นๆ

7. ท่านเดินทางมาที่volvครั้งนี้กับใคร

- () 1. มาคนเดียว () 2. มากับครอบครัว/ญาติ
 () 3. มากับองค์กร () 4. สถาบันการศึกษา
 () 5. บริษัทนำเที่ยว () 6. มากับเพื่อน
 () 7. อื่นๆ โปรดระบุ _____

8. ท่านได้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเกษตรแห่งนี้จากที่ใด (ครั้งแรกที่ได้รับ)

- () 1. บริษัทนำเที่ยว
 () 2. เพื่อน/ญาติ
 () 3. สื่อสิ่งพิมพ์/วิทยุ/โทรทัศน์/อินเทอร์เน็ต

9. ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาก่อนหรือไม่

- () 1. ไม่มีประสบการณ์
 () 2. มีประสบการณ์ 1-3 ครั้ง
 () 3. มีประสบการณ์มากกว่า 3 ครั้ง

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านบุคลากร					
1. ผู้ให้การต้อนรับ					
2. ผู้จำหน่ายตั๋ว					
3. ผู้นำชมกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
4. ผู้บรรยายประจำจุดต่างๆ					
5. ผู้ให้บริการด้านอาหาร/เครื่องดื่ม					
6. ผู้จำหน่ายของที่ระลึก					
ด้านกิจกรรม					
7. การบรรยายกิจกรรมต่างๆของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
8. ความหลากหลายของชนิด พันธุ์กล้วยไม้					
9. ความหลากหลายของชนิดผีเสื้อ					
10. กิจกรรมการสาธิตวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อกล้วยไม้					
11. กิจกรรมการสาธิตวิธีการทำเครื่องประดับจากดอกกล้วยไม้					
ด้านสถานที่					
12. สภาพแวดล้อมทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
13. การจัดเส้นทางเดินชมภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
14. สถานที่นั่งพักภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความเพียงพอเหมาะสม					
15. สถานที่จอดรถมีความเพียงพอเหมาะสม					

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านบริการ					
16. การให้บริการนำดื่มในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความสะอาดและเพียงพอ					
17. ห้องสุขามีความสะอาดและเพียงพอ					
18. ป้ายบอกทางและป้ายให้ข้อมูลภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการกระจายทั่วถึง					
19. แผ่นพับและป้ายให้ความรู้ต่างๆ					
20. ราคาค่าเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
21. จุดจำหน่ายของที่ระลึก					
22. ราคาของที่ระลึก					
23. ร้านอาหารมีความสะอาด เหมาะสม (ถ้าท่านไม่ได้ใช้บริการร้านอาหาร ข้ามไปตอบข้อ 26)					
24. ราคาอาหารและเครื่องดื่ม					
25. รสชาติของอาหาร					
ด้านความรู้					
26. ทำให้รู้ถึงชนิด พันธุ์กล้วยไม้มากขึ้น					
27. ทำให้รู้ถึงวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อกล้วยไม้ดีขึ้น					
28. ทำให้รู้ถึงวิธีทำเครื่องประดับจากดอกกล้วยไม้					
29. ทำให้รู้ถึงชนิดและประโยชน์ของผีเสื้อ					
30. ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลลิ่มใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก ข

ภาพผนวก

ภาพผนวกที่ 1 ฟาร์มกล้วยไม้ใบออคิด-ปัตเตอร์ฟลาย

ภาพผนวกที่ 2 บรรยากาศภายในฟาร์มกล้วยไม้

ภาพผนวกที่ 3 เส้นทางเดินชมฟาร์มกล้วยไม้

ภาพผนวกที่ 4 ที่นั่งพักผ่อนในฟาร์มกล้วยไม้

ภาพผนวกที่ 5 ป้ายบอกทาง

ภาพผนวกที่ 6 ป้ายให้ความรู้เรื่องผีเสื้อ

ภาพผนวกที่ 7 จุดจำหน่ายของที่ระลึก

ภาพผนวกที่ 8 เครื่องประดับที่ทำจากดอกกล้วยไม้และผีเสื้อ

ภาคผนวก ค

ตารางผนวก

ตารางผนวกที่ 1 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ฟาร์มกล้วยไม้ ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2547-พ.ศ.2549

เดือน	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
มกราคม	476	564	665	550
กุมภาพันธ์	377	321	402	365
มีนาคม	304	393	421	372
เมษายน	148	128	161	156
พฤษภาคม	136	159	101	-
มิถุนายน	80	162	125	-
กรกฎาคม	90	160	140	-
สิงหาคม	168	139	120	-
กันยายน	154	176	100	-
ตุลาคม	145	127	207	-
พฤศจิกายน	200	245	183	-
ธันวาคม	160	212	350	-
รวม	2,438	2,766	2,975	1,143

ที่มา: ฟาร์มกล้วยไม้ไบออร์คิค-บัตเตอร์ฟลาย (2550)

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่เพาะปลูกกล้วยไม้ของจังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2549

พื้นที่เพาะปลูก	อำเภอ						
	แม่แตง	แม่ริม	สันป่าตอง	สันทราย	หางดง	สารภี	แม่वास
จำนวน(ไร่)	2	82	29	11	74	3	20
รวม	221						

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร (2550)